Cap: XVII.

Capite hoc continet precaõ Xti p se & suis, pnt eg constabit tres partes, prima continet petitionem Xti p se ipso à v. 1. ad 5. Secunda petitionem Xti p discipulis & ministris à v. 6. ad 19. Tertia petitionem p fidelibus v. 20 & 23.

In prima parte, petitioe ope Xti p se ipso occurrit

1. ipsa petitio in summa, q̃ ut Pater ipsum glorificet v. 1.
2. Confirmaõ eg primò à tpre, secundò à fine, glorificaõe Patris ope ejus. tertiò à ptate Xto data v. 2. quartò à modo, q̃ eam ptatem Xtus exercet in suos, & illi beneficiorum Xti fiunt participes v. 3. quintò ab ope Xti in terris v. 4.
3. distinctior explicaõ glorificaõis q̃ petit Xtus p se v. 5.

In secunda parte, petitioe ope Xti p discipulis & ministris occurrit

1. descriptio eorum p quos orat, ope
   α. ab eo, q Xtus illos potestatem dedit Patris
   β. q dati ipsi sint à Patre v. 6.
   γ. q cognoscant q Patris sint q̃ Xto data sit v. 7.
   δ. q verba Xti receperint.
   ε. q cognoverint & crediderint q Xtus à Patre exiverit & missus sit.
   ζ. q ñ sint ex mundo p Xto dati à Patre, inter quos est bonorum q. commune v. 9. & 10.
   η. q in illis sit glorificandus
   θ. q adhuc sint in mundo, Xto ablato ex mundo v. 11.
2. Petitio ipsa, in q occurrit 1. petitio p ipsorum conservaõe in unitate q illustrat ab unitate Patris & filii v. 11. 3. Con-

Cap: 17.

3. Confirmaõ petitionis 1. ab eo q. Xtus egerat qdiu fuerat in mundo ℣. 12. 2. à statu Coeli, abitu ipse suo ab ipsis ad Patrem.
4. finis petitionis hg plenum gaudium
5. nova ratio petitionis hg ab odio mundi ℣. 14.
6. illustraõ petitionis, ab ipse in mundo conservent, n ex eo tollant ℣. 15.
7. Ratio eg petitionis ℣. 16.
8. Nova petitio q ipsorum sanctificaõe in veritate, q simul describit ℣. 17.
9. Ratio hg petitionis 1. ab ipsorum munere et officio ℣. 18.
2. à Xti merito ℣. 19.

In tertia parte, petitõe ipse Xti q fidelibus occurrit
a. illorum descriptio ab actu fidei et medio fidei ℣. 20.
b. petitio q illorum unitate ℣. 21.
c. Eig declaraõ et illustraõ ab unitate Patris et filij abid.
d. finis ab mundo credat missoem Xti ibid.
e. confirmaõ eigdem petitionis à beneficio Xti ℣. 22.
f. repetitio illis petitionis et amplificaõ tum unitatis illis, tum fructus eg in mundo ℣. 22. et 23.
g. petitio q ipsorum glorificaõe in coelo ℣. 24.
h. confirmaõ eg ab illorum comparaõe cum mundo, raõe cognitionis et fidei in Xtum ℣. 25.
i. ultimo denique descriptio benevolentiae et affectus Xti erga suos et fructuum inde secutorum ℣. 26.

Primò q hoc cap: petit Xtus sui glorificaõem, eam petitionem Evangelista connectit cum prioribus, ipse q oraverat ita Xtus, postq illa locutus fuerat, de qbus egerunt in antecedd. in qbus discipulos suos et docuerat et consolatus fuerat, postq ita locutus fuerat cum ipsis ad ipsorum instituõem et consolaõem

℣: 1.

orat

orat q se et suis ostendens cum institutae oratem conjungenti
et, qa verbum n e efficax nisi deus illud cordi inseribat, et
eum illumineat, tum sanctificet hominem, quidem v. 17. cum ob eam
orat, ut Pater suos sanctificet in veritate, deus enim planta
et rigatio benedictionem superaddere debet ut docet Apls 1. Cor. 3.
ut ita verbum dei sit dei potentia ad salutem, atq ades et ad
fidem et obedientiam fidei Rom: 1. v. 16. hinc ubiq Apli orationi seu
Eplas claudunt, ita inter alia post varias admonitiones 1. Thess: 5: 23.
subjungit Paulus Ipse vero deus pacis sanctificet vos etc. eodem mo-
do Heb: 13. v. 20. 21. pluribusq alijs locis, sorte et hoc hic no-
tari pt Xtm cum ubiq nobis q ponat tum ut q pha tum ut Sa-
cerdos qq, imo cum Sacerdotum fuerit et docere atq ac orare q
ppto, hinc Xtus postq docendam consolando etc. se q praverat q phem
nunc orando et intercedendo q suis se ostendit Sacerdotem, ut in
sequ et se ipsum offerendo, nam et hoc Sacerdotum erat, imo oblatio
intercessionis fundamentum et cpterea oportebat ut nunc singulari
modo oraret ubi gravissimas tentationes et sibi et suis instare noverat
et cpdixerat eo fine, ut et ipse et quos Pater ipsi dederat serva-
rent in hora tentationis, hoc enim fieri negt nisi dna potentia, unde
disertis dicit de Xto Heb: 5: 7. q preces cum lacrymis obtu-
lerit ad illum q poterat illum servare ex morte, et de fidelibus
idem dicit 1. Pet: 3. v. 5. 6. et sequ. eo modo et Xtus qq tum mi-
nistris suis, tum omnibus fidelibus ostendit suo explo, quo cpdicant,
lectori et audatini verbi preces spi conjungere debeant et ad Deum
confugere imaginente et tentatione q preces.

Gestum qq annotat Evlista cum Xtus oraverit, q ntpe sus-
tulerit oculos ad coelum, q gestus attamen illi fere indifferentes st
si in se spectent; deus enim cor spectat, et preces vim et valorem

suum

Cap: 17.

suum habent à fide cordis ergo puritate, attamen aequum è, ut gestus saltem decori sint et testent reverentiam et humilitatem, Operea gestus sunt ex institutione Dei, et habere Sacrosin alias ad certas veritates quam in oratione è utilis et rerum consideratio, ita fecerem habuit, et olim orarent conversis oculis et simul ajo versus Hierosolymam et templum, hoc è revera versus Sanctum S. et propitiatorium sup quo Deus habitabat, ut innuerent preces debere dirigi ad deum in fide reconciliatoris et propitiatoris, q fieri debebat per Xtum, quodm Xtus supra docuit in nisi per se dari accessum ad Patrem et in nre suo orandum ee cap: 14. et seqq: ita videmus sanctos interdum genibus flexis manus sustulisse ad coelum 1. Reg: 8. publicans in fuit ausus oculos coelum versus tollere, sed contudit pectus; in utroq gestu flexione genuum et contusione pectoris è confessio indignitatis et humilitatis, in sublatione manuum ad coelum signum desiderij angelij dei, quodo Xtus hic ut alias sancti ergo, oculos sustulit ad coelum, consentaneum è ut cogitemus illum jam voluisse oculos et ajos abstrahere à Sancto S. terrestri, et innuere propitiatorium nunc in coelo collocandum ee, illic collocandum ee thronum gratiae Heb: 4. per ingressum nre Xti in coelum, de quo ingressu antea locutus fuerat, imo innuere voluit, coelum ee locum ubi sedere debeat ipse in suo throno ubi glorificari, nam majestatem suam ponere debebat supra coelos Ps: 8. et illic regnare donec oes hostes imo oia ipsi et pedibus eius subjiciantur, in coelum debebat intrare et ut Rex et ut Sacerdos, in mirum q ergo oculos ad coelum sustulerit, uti et in oratione quis Operipsit voluit illos invocare deum ut patrem q in coelis sit, gla enim dei à templo removeri debebat ut dicitum è Ezech: 1. et 10. capp:

Postq

Postq hæc deferipsisset Ipse xpus ex gestum oraois, subjungit ipsam oraoem, ubi ipse primò ei ad quem oraoem dirigebat q Pater vocat; hæc ing dicing, q sit Emphasis, quòd personam primi Patrem vocat Xtus ut ipse filij vocat; majorem hoc Emphasin habere, q quòd fideles dicunt Pater noster q es in coelis.

Uti enim Xtus ē unegenitus et proprij filij Dei ad distinctoem aliorum q filii Dei ggp vocantur, ita Pater ipsey proprij vocat, q uti suam Scheseu habet ad Oeconomiam ita ggs fundat in naa, qt. eandem habet filij hic cum Patre naam, et ē illi ἴδιος ut cap: 5. unum cum Patre uti dictum fuit cap: 10. et 14. et ñ semel repetitur in hoc cap: Is q nunc Patrem vocat, quem v. 23. Deum vocat, ñ sine raoe fit, vult enim considerari hic ut filij, qui cum fuerat in forma Dei uti dicit v. 5. Seipsum exinanivit factus obediens usq; ad mortem crucis q nunc Jubilatus erat patri ajo, uti docet v. 4. et 6. coll: Phil: 2. v. 6. et Jegg. ut filij q obediens à Patre expectat nunc omium Patre dignum, amoreq; paterno et obedia filij, vocabulum enim hoc ē plenum amoris et fiducia, unde et nos vult hoc noe Deum compellare, quotot xpe in Xto accipiemg jus compellandi Deum Patrem, quòd xpe credentes in noem filii ellig unigeniti accipiemg ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, potestatem nos gerendi q filijs Dei ex ipso regeniti Joh: 1. v. 12. 13.

Materies ipsa oraois ē glorificao filij, petit enim ut Pater glorificet filium; qd sit glorificare, q glorificao filij ñ semel supra vidimg cap: 1. v. 14. dictum fuit q sit eg gloria cap: 5. v. 23. quo honorandg sit pariter ac Pater cap: 12. v. 23. quo glorificandg eodem modo cap: 13. v. 32. etc. ut ñ opg sit proprie illa repetere, præsertim cum v. 5. dicat ab ipso Xto quo

glori-

Cap: 17.

glorificari petat et q̃ gloria, ea ipse q̃ habuerat anteqũ est mundus, q̃ gloria ē, q̃ fuit ex mostrũ Dei Phil: 2. Deq Joh: 1. et quem verg deq ubi ibid. plixe docuimq, fs q̃ deq fuerat anteqũ est mundq; et eam ob eam Patri aqlis, es voluit caro fieri et in carne manifestari Joh: 1. 1. Tim: 3. eo fine ut est hum Redemtor, atq adeo voluit se ipsum exinanire et fieri obedi„ ens usq ad mortem crucis, fs ut postea valde exaltareh et accipeh nomen supra oe nomen, atq ita iterum glorificareh ea gloria q̃ habuerat ante jacta mundi fundamenta ut plixe do„ ceh Phil. 2. Igr quod decet glorifica filium tuum, vult de„ monstrari filij atq ita Δεάνθρωπος, vult q̃ glorificari ut deq, ut ipse eos ipsum honorent eodem modo q̃ Patrem Joh: 5. Qpterea vult glorificari ut deq in carne manifestatq, atq ita glorificari in carne, tum p̃ illa testimonia et argta, q̃ confi„ cia fecerunt in morte eq, tum p̃ resurrectoem, ascensoem, effu„ soem Spq S. ad conversoem gentium, ut tam à Judeis q̃ Gen„ tibq agnoscah ung alle dng 1. Cor: 8. p. 6. et oe genu in nomen eq se flectat et omis lingua confiteah ipsum et Dnum ad gloriam Patris Phil: 2. ex Ps: 45. atq adeo vult glorificari tale officij sui ut Mediator et Redemtor, Propita, Sacerdos et Rex, q̃ fit qu„ do talis declarah et talis agnoscah, hocq factum illis qbq dyi„ ng modis.

Sed addit opportunitatem tpis, quo decet venit hora. Deq oia facit pulchre in tpre suo Eccl: 7. Est tps certaminis et qmij, tps fidei et tps aspectq; Xtq jam ia eo erat ut pficeret opq q̃ pater ipse dederat consummandum in hisce terris p̃ dicta et facta, denique passoes et mortem; illud autem tps exinanitoes Xti et obedia ac passois ad finem pperabat, atq ita appropinquabat hora glorificaois Xti, ea enim tpra nerio se mutuo excipiant,

non

non poterat fieri, ut postq̃ ijs, q̃ fuerat in forma Dei, & sine sacrilegio se poterat æqlem Deo gerere, seipsum exinaniverat & obediens factus fuerat ad mortem crucis usq̃ ñ valdè exaltaret, ut dicit Phil: 2. ñ pt Deus eo modo obedienti denegare Gmia & coronam justiæ, ñ poterat ñ Eum justificare Servum hunc justum, ñ poterat ñ hunc Sacerdotem admittere in Sanctum S. ipsum coelum, ñ poterat ñ vi effecti Lytri & sacrificii veri tolli velum & tum Sacerdoti qes ab aliis expiandis, tum ijs q̃ sibi offerebat, liber ad Deum aditus & ingrediendi concedi, & utiq̃ postq̃ emerat ppln pretio, & devicerat eum in eo pbate erat, illiq̃ vasta ita eripuerat, debebat declarari Rex, & pplo suo leges ferre, atq̃ ita in solio suo sedere ut Rex & Sacerdos Zach: 6. hoc postulabat pactum cum Patre Zach: 6. Es: 53. vi eo inungi debebat Rex super Zione & postulare gentes hæreditatem & fines terræ possessionem suam Ps: 2. hinc ubiq̃ apud Prophetas conjunguntur Exinanitio & Exaltatio Xti, ut Ps: 2. v. 8. & 16. 20. 22 & 4. & pluribus alijs; Xtus eo respicit xtus quando dicit venit hora s appropinquavit ut glorificet filius, sc ut ostendat se cum Patre unum esse, & suam gloriam esse Patris gloriam, ñ vult sine Patre glorificari, sc glorificari ab ipso ut & ipsum glorificet, atq̃ adeo Pater in filio & filius in Patre glorificet, hinc addit ut & te filius glorificet; q̃ sit Dei gloria sic patet, gloria excellitur notat & eo agnitionem & celebrationem, virtutes & Dei & effectus, quibus orbi rebus Deus illustrat, & nihil illi similis aut secundum e, st Dei gloria earumq̃ demonstratio, agnitio & celebratio st eo glorificatio, ita glorificat Deus, quando gloria eo demonstrata e, & agnoscit ex operibus nata & laudat, sc Deus ipse docet, q̃ sit gloria q̃ peccori patefacit, quo ab illo agnosci & celebra-

ri

ri vult, gloriam ipse bonitatis, gratiæ et misericordiæ, simul ac sanctitatis et justitiæ, uti videre è Exod: 33. et 34. Ea gloria conspicitur in facie J. Chti tq. in Hæreulo 2. Cor: 3. v. 18. et 2. Cor: 4. v. 6. quo sensu et in sego dicitur v. 6. q filius noem Patris manifestaverit, unde et Phil. 2. dicitur, oes debere confiteri Xtm Dum ad gloriam Patris, ego quodo hic dicat, ut filius te glorificet, illgit p glorificationem filij p eg resurrectionem, ascensionem, effusionem Spiq S. Qpdicationem Eglij, conversionem gentium glorificabum iri Patrem, virtutes et effectoes eg, eg bonitatem, misericordiam, gratiam, justitiam, sanctitatem, veracitatem, nam in Xto facta è demonstratio justitiæ Dei ac sanctitatis, et simul misericordiæ ac bonitatis, et p Qpdicationem Eglij noem Dei innotuit gentibus, et fit magnum in tota terra Ps: 8. et quodo Xto ppls colligitur ex Judæis et gentibus, et ita transfertur ex regno tenebrarum in regnum lucis, oculis ille agnoscit et depradicat virtutes Dei 1. Pet. 2. v. 9. invocat noem Dei, laudat Deum, ubi eam ob eam ubiq admonent oes, ut laudent ac celebrent Deum, qa bonus è, ut ubiq et Ps: 117. videre è, Qpcimis ita ut amplificatio regni Xti sit notificatio noris et virtutum Dei inter gentes, earumq agnitio, æstimatio ac celebratio, atq ita Patris glorificatio, et fanè tunc Deus in veritate glorificatur, quodo uti è Deus triunus, ita et cognoscitur, amatur et celebratur, taliq vero manifestissimè cognitus è in regno Xti, ita ut glorificatio filij et Patris indissolubili nexu inter se sint conjuncta.

Cap: 17.

Id verò q ita petitur, urget Xtus à potate sibi data in oem carnem, et simul indè indicat qs fructus redeat ad oem carnem v. 2. res q memorat è ἐξουσία πάσης σαρκὸς, eamq sibi datam dicit,

et

v: 2.

et denique quoniam ut argum suae glorificatis quae petebat. ἐξουσία in gre notat quoq; potestatem et impr. legitimam, atq; ita jus ad aliq; agendum etc. ita Joh: 1. dicit, quotq; autem receperunt eum dedit eis potestatem, ut se gerant quasi filij dei, hoc est ut jure quodam sibi tribuant ea quae filijs competunt. hinc ἐξουσία et notat legitimam imperium et jus ac potestatem imperandi, coercendi et vetandi aliqd Rom: 13. v. 1. Et Jesus ipse dicit sibi datam esse veram ἐξουσίαν in coelo et in terra Matt: 28. v. 18. id est absolutum imperium atq; ita jus et potestatem ubique quae velit agendi in coelo et in terra, quae alias explicat distinctius, quando dicit, quia ille sit unus et unicus Dns 1. Cor: 8. v. 6. conf: Phil: 2. v. 10. 11. etc. ergo inde fluit patet, quo sit ἐξουσία πᾶσα. Quis βασιλεὺς imperium sc. in omem carnem; quia omem carnem autem quae illgah, flesh et illgea ex una regni Dei, subditi Dei p.d. illgah, illi autem hoes sit, itaq; quia omem carnem impr. omes hoes illgeae aequi et, nam hoes carnem vocari solum est, vide eum alia Gen: 6. Es: 40. 1. Pet: 1. v. 24. Ratio autem cur hoes caro vocentur est in hm, quia carni circumferant, ut illa sit Synecdoche partis quae toto, sic et quia rationi sint carnalibus cupiditatibus, et in carne ipsorum nil boni habitet Rom: 7. v. 18. quo Jesus dicit Joh: 3: v. 6. quae caro sit quae ex carne natum est, illic enim connotari corruptionem, inde patet quae regnum regnat v. 5. Quis et caro quae est omes hoes sine exceptione, nam p.d. Dei Dns est tam imperatorum quam pauperum, etsi regnum gratiae non pertineat ad pios, et ad illos qui ei obsequuntur quae illorum amoris obsequio et quae ὁμολογίαν fidei, sic ex eo quae addit p. etsi verum sit Christum esse Unum omnium hominum, hoc tm in omes sine exceptione illgi; in enim omibus dat omnem oam; illgah et omes sine discrimine et tam Judaei quae gentes uti illi vocantur Matt: 28: v. 19. coll: Marc. 16. v. 15. omes gentes et omis creat, nam Christus in tm debebat esse Salvator Judaeorum,

sed et

Cap: 17.

ſs & gentium Es: 42. ℣. 49. gentes illi obedire debebant Gen: 49: ℣.
10. in ipso sedem promissorum jam Abrahamo factam ad familias ter-
ra benedictio pervenire debebat, ubi hoc Apls ex Gen: 12. expli-
cat Gal: 3. ℣. 8. & sequ. hinc & Ps: 2. dicah, illi ut Regi jam un-
cto sup Sione atq ita glorificato, postula à me & dabo gen-
tes hæreditatem, & fines terræ possessorem tuam, ita ut ille debe-
ret & Dng Judæorum & gentium, atq ita ea ratione magnum &
celebre & nomen Dei in universa terra Ps: 8. & infinita S. Scra
loca q hoc Pnunciaverant eventu rem comprobante, sedem in Chto J.
Deg & Hm & Deg Judæorum ſs & gentium Rom: 3. postq Xtus tab-
lata inimicitia in carne sua ex utrisq fecit unum novum ho-
minem Eph: 2. & hoc illud & q plixis Xtus docuerat cap: 10. ℣. 16.

Illam autem ἐξουσίαν sibi datam dicit, ubi Psalmum erat Ps: 2.
postula me & dabo etc. & Deg Dns debebat dicere, sede ad dextram
meam etc. Ps: 110. hinc Pater ipsum sup exaltasse dicit Phil. 2.
& Sqed: ℣. Xtus petiit à Patre glorificatum, sic illgi pt, quido
hoc dicit, ad impetrandum & sedem Oeconomiam, nam absolute
quoad Deitatem Xtus habet illam ἐξουσίαν, & enim æqlis Patri ut
videmus cap: 5. & Deg & Creator omnium simul & Dng omnium ut dictum
cap: 1. ſs regnum gratiæ & fundat in creatione ſs in redemtione. Hæc
potestas in omnem carnem ℣ in electos ex Judæis & gentibus nihil est q
Xtus facit & hoc, cum & Deg & seipsum tradidit, ut purificaret
sibi ppln peculiu zelotem in bonis operibus Tit: 2. ℣. 14. & sequ.
illos sibi emit Act: 20. colt: 1. Cor: 6. ℣. 20. & qa in redemtione se-
cunda psona & Mediator & Sponsor, prima judex, hinc prima hi-
berit ut condemnato pp peccata, ita justificatio Sponsoris postulata so-
lutio, atq ita & glorificatio ei datio regni, uti plixe res ea pro-
pnit Phil. 2. ℣. 6. & sequ. ubi ppnit illa ἐξουσίαν tq omnium obedie
ad mortem crucis, & atq cum Pater dedisset filio illos redime-

dos

dos, jure ei nunc postulat, ut re ipsa nunc x pacto ope ei in brevi glorificet x regnum illud promissum concedat, eaq; ratione demonstrat, q sit Dnus, tum jure creationis, tum jure redentionis.

Sed ut semel ellgat hoc regnum ee regnum gratiae et ultimum qq finem aut supremam legem rationis ppli ee salutem ppli, ut in spectu sui gloriam suam, addit sibi eam datam ea, ut vitq sibi datis det vitam eam; q sit vita ea, et quo xtus eam det supra sapiens dictum fuit cap: 3. 5. 10. etc. Jo. vita ea notat eam felicitatem, aut rectissam ptectissamq; et jucundissam opacem mentis in dei cognitione, amore et fruitione sine fine. Eam xtus dat, qa eam et meritus fuit, et eo fine dat Spm vitae in hac vita, et q eum regnat in illis illam, et sanctificat et obsignat in spe illius vitae; et denique ad judex, ut supra cap: 5. vivunt, illis tandem eam actu largiet in perfectissimo gradu, ut vivant beatissime quoad mentem post excessum q corpore, quoad mentem et corpus post ultimam resurrectionem, ut aliquoties dictum. Et hoc quoq; pertinet ad confirmandam petitionem illam, glorificat vero in eo Pater et filius; q ita vitam eam dent electis, nemo enim vel Patrem v filium glorificat, nisi q sit particeps illius vitae q Spm vitae in hac vita et perfectissime in coelis.

N: 3. Postq ita docuerat xtus, qs sit fructus suprema illius potestas sibi concessa a Patre, indicat porro quo eg participes fiant illi quos dederat ipsi Pater Jo. q cognitionem Dei et xti N. 3. ubi officium electorum ppm, et fructus inde redundans in ipsos. Officium e cognoscere deum et xtum. Fructus s. beneficium vitae eae. In officio vtm e duplex, verus Deus et quem misit Jesus Christus. Deus qi sit, solumq nunc plissime investigare et explicare, nemo ignorat dei nomen illgi Ens perfectissim, officium et omipotens ac perfecte beatum, q a se sit, et a quo sint omia, adeo ut q deum dicit, dicat omes perfectes absolute

tales

Cap: 17.

tales s. in qbꝫ nulla sit mixtura imperfectionis, q̃ sit primum verum, primum Ens, primum & summum bonum.

Verus Deus quidem vocatur, sed talis q̃ re ipsa & in veritate potest id, q̃ voce illa fertur, qui vere & Ens perfectissimum, adeo ut sit Deus sedem dem δύναμιν τοῦ ὀνόματος, ita verus Deus & vere & verè infinitus & omnipotens & verè & omnium Creator, Conservator & Gubernator etc. itaq; secundò verus Deus & is, q̃ talis & in oppositione ad idola, q̃ Hebrei & st. Elohim Gal: 4. uti verus Deus talibus opposuit Jer. 7. 10. etc. q̃ coelum & terram non fecerunt, non vident non audiunt non loquunt, ꝗ st tm opus & cerebri & manus humanae. Tertiò verus Deus & id ille, q̃ opposuit sibi deponendos deos ubi vivere 1. Cor: 8. v. 6. q̃ non erant veri dij nisi qt. verus Deus illis alicui authoritatem concesserat q̃ hoc dei exercerent, & typi & erant veri dei, suo type in carne manifestanti. Denique quarto verus Deus dicitur pt is, q̃ & verax, s. qui id de q̃ promittit, constat, & des suas promissiones facit ita & amen 2. Cor: 1. & de quo dicitur pt אמת אל Exod: 3. q̃ & continetur in Emphasi nominis אמת. ita ut tum Deus talis sit singulari ratione in N. T. ubi non tm Deos dictos abrogavit, ꝗ & ipsa talem se exhibuit, qualem se futurum promiserat.

Verus hic Deus & cognosci debet ut unus Deus, ita ubiq; Deus possitus fuit Deut: 6. q̃ Christus repetit 1. Cor: 8. v. 6. & ratio ipsa docet, Deum non nisi unum esse posse; nam ista summa perfectio, Entis primi, eadem prima, Entis infiniti & omnipotentis, atq; adeo Creatoris omnium, ex quo, per quem, & ad quem sunt omnia, arguit unitatem. Sed S. Scriptura docet ita verum Deum & unum, ut tamen sit trinus, qa tres illi, de qbꝫ singulis dicitur q̃ sint Deus, ~~non~~ unum st, uti dicitur 1. Joh: 5. v. 7. & uti videmus Joh: 10. 14. & hoc cap: qps videbitur, nam una persona divina non & sine alia & extra aliam,

ꝗ sibi

ſe ſibi ut coexiſtunt, ita et inexiſtant, et ita neq; una ſine alia oqat, etsi ſint ἄλλος, ἄλλος καὶ ἄλλος.

Hoc autem cum hic dicit de Patre, ſingulari tacite reſpicit ad Oeconomiam ut ſæpe notavimus, ſedm q prima ꝑsona ſingulari modo deq vocat, qa exercet ius deitatis, unde ſæpe dicit Pater Dni nri Jesu Christi, et deq in Emphasi ut videre è Eph: 1. v. 3. et apud hunc Eqtistam cap: 20. v. 17. ſedm Oeconomiam enim Xtq etsi eet in forma dei et verq deq, n tn palam se geſſit ſibi Deum, ſed seipsum exinanivit Phil: 2.

Alterum Obtm è Jesus Xtq; q sit verborum illorum Emphasis alias ſæpe qq dictum, neq opq è ea repeti, Jesq Salvatorem et Servatorem notat, atq ita in Emphasi eum q è effecta salutis eaa, et ꝑsnm suam ſalvat à peccis, illeq dat vam eam ut dicit v. Qed: Xtq unctum notat, atq ita in Emphasi eum q ordinatq è decla, ratq è in regem, ſummum Sacerdotem et Prophetam ſummum, illi enim uncti vocabant et erant, ſed n nisi typice et umbratiliter si cum hoc comparetur.

Verum addit q miſsq sit et qem à Patre, ſæpe ſupra qq de miſsoe sua locutq ſunt, iterum reſpiciens ad Oeconomiam, ſedm q debebat aſsumere formam ſervi et obediens fieri usq ad mortem crucis, ſ. venire in mundum ad ꝑficiendum opq, q dederat ipsi Pater ꝑficiendum ut dicit v. ſeq: q ex prioribq plenis cognoſci ꝑnt. Atq q circa hoc Obtm è cognoſcere utrumq, cognio dici n male solet illatq cum rebq aſsimilatis, qt. ſc. tum decima res cognoſcere, quo vera è rerum in mente imago ꝑ q repraesentantur, ut ita sint in illata obtive, qmdm in se st vere et formaliter; Deum q cognoſcere è veras habere de deo ęqq virtutibq, opibq, vis

etc.

Cap: 17.

ide. cogitabes, Deum verum et unum verum Deum cognoscere et ita illum cognoscere, ubi est deg verg opposite ad idola, et implens vim nois; et ubi est veracq; q; implementum qmissorum in Xto, et denique ubi folg deg est, adeo ut Qter ipsum n sit deg, illum cognoscere ut Patrem et illum cognoscere ubi q; habet filium cum quo unum est, et q; est ἀπαύγασμα δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ Heb: 1. v. 3. atq; ita visibilis eg imago Col: 1. Cognoscere Jesum Xtum, quem ille misit, et de Xto ea recte cogitare et judicare, ut de Jesu re ipsa Salvatore et vero illo Sacerdote et Propha toties qmisso et tandem expectato: aut et tum de hisce officijs, tum de beneficijs inde redundantibus ad electos et fideles recte cogitare et vere arbitrari; ut vero eum in Scra q; Synechdoche notet ea eg notg veritatis, easq; ees actoes q conformes st tali cognoi talis rei, unde cognoscere Deum, ut alias qq; monuimus, totam religoem notat, totumq; dei cultum, p. d. hic qq; ea Emphas: vox illa interpretanda est, neq; enim simplr cognoscere Deum et Xtum est ita eum ps vere cognoscere, et ut Stplg logt 1. Cor. 8. ut oportet cognoscere, et ita nemo cognoscit Deum et Xtum, nisi amet Deum in Xto, illum colat, illi obediat et in Xtum credat, atq; in ipso repriat, possung enim hic dicere et q; Joes dicit 1. Epla cap: 4. q non amat Deum et Xtum, n cognoscit Deum et Xtum, qa deg charitas est, et Xtg totg amabilis, unde ubiq; in Scra cognio veritatis sine amore reprehendit 2. Thess: 2. et Xtg supra illam demem vere de dra sua cognoscere hoc dicit, q velit facere voluntatem Patris sui.

Duo hac conjungant, cognio dei, et quem misit, J. Xti, qa

fc. deg

se. Deq; et Dei gloria in recte cognoscit nisi in facie J. Chri tq. in
Speculo 2. Cor: 3. v. 8. et 4. v. 6. unde Joan: dicat 1. Epl. cap. 2.
q si qs filium n habeat, neq; Patrem habeat, qa Chs supra docuit
cap: 14. v. 6. q nemo veniat ad Patrem nisi p eum, et ipse ac Pater
unum st, ubi cap: 10. dixit, et hoc ipso repetit, nam in ipso solo
Deq; vult et Deq peccatoris, atq; adeo extra ipsum ad salutem co-
gnosci n pt, et qeqe eneq Deq v dixit v fecit v promisit ad gloriam
suam in Ecclesia habet ad Chm et glorificatem Dei in Chto, unde
hoc ipso loco Chs dicat, in se et p se glorificari Patrem et nomen
eq manifestum fieri.

Fructq hq cognitionis et vitae aeae, qe ea sit, sabis dictum
paulo ante et in superioribq, hic tm ad ostendendum cognoscere Deum
et Chm ee vitam aeam, id vero evidens e, si pendamq, neminem
Deum vere cognoscere pte et qdem ut verum Deum, et ut veracem
Deum, et ut solum verum ac veracem Deum, nisi et colat ipsum et
amet, nisi credat verbo eq; nisi agnoscat promissiones eq, easq; ample-
ctat ac desideret, aut nisi et foedq Dei amplectat, neminem co-
gnoscere pte Chm vere et uti oportet, nisi in illum credat, nisi
in ipso desideret inveniri ut habeat justitiam eq, nisi ipsum ample-
ctat sivm verbum Dei, ut factum a Deo sapiam, justitiam, sanctifi-
cationem et redemtionem, aut pfectam salutis eam; at vero nemo
vere amare Deum pt, et ubi se voluit patefacere amabilem pec-
catori, nisi eo tandem fruat, nemo ipsum quere, nemo in illum
sperare frustra, nemo in Chm credere ut eam salutis, nisi ex-
piat illum ee talem, revera nemo p veram oppositionem adsti-
pulari foederi, cui addita e promissio va aea, ut n accipiat
vitam aeam, hoc enim e verum Dei testimonium de filio, q vi-
ta sit in filio, adeo ut q filium habet vitam habeat 1. Joh: 5.

imo

Cap: 17.

imo ipsa cognitio vera dei et Xti est initium vitæ æternæ, qa est initi-
um perfectæ illius cognitionis amoris et lætitiæ, q erit in contemplatione
dei, qpp est æterna illa vita ut antea vidimus, naturaliter autem ubi
quis res tendit, et nisi qd obstet perveniet ad ultimum illud in q
perficiatur, atqp ita est cognitio et amor dei in pp in tandem naturali
perfectionem suam in perfecta dei cognitione, amore et fruitione æterna in
perfecta lætitia.

N: 4.

Postq ita petierat Xtus glorificari ad gloriam Patris, et
jus suum allegasset, quo tum suam gloriam, tum suorum salutem
petere poterat, et porro modum consequendi salutem indicave-
rat, nunc iterum urget glorificationem sui novis argtis, et inde
petit, q Patrem glorificaverit in terra et opus sibi demandatum
perfecerit q Pater glorificetur, paulo antè dictum fuit ubi et in
sequentibus, ipse q demonstrationem agnitionis et celebrationem virtutum
suarum, et in hac sedem Oeconomiam justitiæ, sanctitatis et mi-
sericordiæ divinæ, nam gloria Patris est bonitas eius q demon-
stravit, eo q se demonstravit multum gratia misericordia et ve-
ritate ubi vivere est Exod: 33. et 34. capp. ubi explicatur nomen illud
q Xtus N. T. dicit se manifestum fecisse hominibus, eo modo et Xtus glo-
rificavit Patrem in terra tum verbis tum factis, verbis quo
ubique inculcavit se à Patre missum et ut faciat eius voluntatem
et det vitam mundo, se ipsum offerendo q mundo et quo re ipsa
passus fuit et obediens factus usq; ad mortem crucis, facta est in
ipso demonstratio tum justitiæ tum sanctitatis tum misericordiæ
et gratiæ divinæ ad jam factum dicit Xtus, qa jam ei et se tra-
diderat, et ejus jam q. illud consummaverat, deus enim exaudit,
præsens est, et hinc ei promittitur eam q ipso ope q verè secu-
turum erat allegat apud deum, quo sensu et dicit, se perfecisse
opus, q Pater ipsi dederat faciendum, q opus erat, ut vitam suam

daret

daret q vita mundi, et ut n̄ p̄deret qeq ex eo q Pater ipsi de-
derat, ꝗ iterū resuscitaret ultimo die Joh: 6. ℣. 38. et seqq. coll:
cap. 4. ℣. 34. etc. exprimit Xtus Emphatice Ps: 40. coll: Heb: 10.
ipse q in eo fecerit voluntatem Patris, et eo fine venerit in mundum
ut se ipsum offeret, et unica hostia consummaret ses q sanctificant:
hoc opus illi ait Servo dei demandatum erat ut videre è Es: 49. et
42. hoc noen ipsis docet, ideo enim Jesus vocatus fuit, q salvare
ꝑplm suum à peccis debuit, ideo Xtus ut n̄ tm̄ doceret et sege-
ret, sed et se ipsum offeret etc.

N: 5. Hoc Q argto n̄ tm̄ petit glorificari, ꝗ et modum glo-
rificationis indicat, glorificari vult ea gloria q habuerat apud
Patrem anteq mundus esset ℣. 5. hoc qd sit tum supra, tum ad
℣. 1. Xti cap: diximus, q gloriam habuerit apud Patrem anteq
mundus esset, plize expositum fuit cap: 1. fuit deus verus ab æo
cum Patre ut illic dicit, fuit in forma dei et æqlis deo ut
è Phil: 2. et cap: 5. Xti Ecclesiæ, è et cum Patre universi hujus
Creator et omnium Dnus ubi cap: 1. qqs visum conf: Heb: 1. 2. 3. Col: 1.
etc. gloria Q illa è gloria Deitatis Xti, sb ipsa virtutes Dyna qs
cum Patre communes habet, illa gloria glorificari è demonstrari
et declarari verum deum, et simul Salvatorem et Servatorem hominum,
nam hæc qqs è gloria Dei, q Qter ipsum n̄ sit יועץ Es:
42. hinc duo illa conjunguntur 1. Joh: 5. ℣. 20. q sit verus deus et
vita æa: ⁊ eaa vita æa ut ibidem è ℣. 11. et 12. et hic ℣. 2.
coll: cap. 1. ℣. 4. et plipe cap: 5. etc. q enim pt ea major gloria,
q q ꝑ Qdecadem Eclii ses jubent ad ipsum accedere ut ad tu-
tem salutis, ut ad verum deum et ꝑfectum Salvatorem, in quo
fidem et spem omem reponere poing, eui debat ꝑplg omis obedia
honor et cultus, vide illam glorificationem Apoc. 5. ℣. 9. et seqq. coll cap: 4.
℣. 11. ubi illi tribuitur omis honos et divitiæ et potia et gratarum actio etc.

Quod

Cap: 17.

Quod autem ita petit glorificari à Patre, spectat ad Deo-
rum, ut supra visum fuit, uti enim singulari modo mandatum
acceperat à Patre, et sedem altatem Patris se exinanaverat,
ita à Patre qq; glorificari justificari et exaltari debuit, ipse ut
à Judice in tam sui q; suorum causa, qa ipsis exaltas, justificas
et glorificas e et eorum q ipsis st, es enim pertinet, ut det
ipsis vitam aeternam.

V: 6.

Hoc ostendit Xtus qndo indicat, qbus Deum glorificaverit
et quorum causa v. 6. ape ijs quos dederat ipsi Pater ex mun-
do, et q sermonem eg servarant, opus Xti e manifestatio nominis Dei,
p nomen Dei allgnti ois virtutes Dei, impr. vero respicit ad nomen
illud q promulgatum e Exod: 34. v. 6. id impletum fuit in Xto
qa ut visum e cap: 1. ipse plenus fuit gratia et veritate, et
gratia p ipsum facta fuit uti lex p Mosen, unde ois promissiones
Dei in ipso dicunt facta ne et amen, impr. promissiones de
gratia, q exhiberi debebat cum demonstratione justitiae et sanctita-
tis Dei, uti jam ad v. 1. dictum fuit.

Quinam illi sint q dati st ex mundo, fle ex analogia Scri-
pturarum et fidei e judicare, ipsa phrasis illos à mundo destin-
guit, ut patebat de electos ex mundo, neqs enim ois hoes in
mundo Xto dati fuere, sed Deus miseratus fuit quorum voluit mi-
seri uti e Rom: 9. verum etsi ita poit, hoc allgi de oribus ele-
ctis, q st Xto dati, et st ipsis oves ut supra visum, qa tn hic
de glorificatione et manifestatione nominis Dei jam facta sermo e, allgi
pnt distinctis illis q jam antea sedem electorum Xto dati erant,
de Apolis et discipulis Xti q tn instar st religuorum, figurem p
illos et reliqs electis nomen Dei patefieri debebat, atqs ita
Xtus qqs id illis revelare, nam post illis ascensoem dari ab

ipso

dari ab ipso debebant Apli, Prophæ, doctores etc. ad ædificaõem corporis Xti Eph: 4. et alii qbus vere innotescere debebat nõen Dei, ita ut illum invocarent et salvarentur ut ê Rom: 10. ee debebant ij, q tum p electiõem, tum p efficacem tractaõnem Xto debebant dari ex mundo tq. ppls peculij ipsis quem ut redimere lytro sanguinis sui et emere, ita Spu suo docere, ducere regere et in fide ad finem usq conservare debebat.

Verum ut xtus modum datoris clarius applicet, dicit q Patris fuerint et sibi dati sint, id emphaticum ee videt, et n tm fuere q Patris fuerint jure creaõis, nam ita qq Xti erant p quem oia facta st ut dictum cap: 1. so sedm Oeconomiam hoc explicari debent, erant in pstate Patris ut Judicis et exercentis jus deitatis communis, poterat ita illos servare et pdere, poterat illorum misereri, poterat illos indurare, graam erga illos v iram adversus illos exercere, itaq mere beneplacabi erat, an et quos vellet dare Xto redimendos, itaq ex misericordia et grãa illos dederat Xto ut Sponsori et Mediatori redimendos ante jacta mundi fundamenta, et vi illius grãæ et consilij grãa illos qq dederat in tpore, quo eos vocaverat et efficaciter traxerat, ut venirent ad Xtm, uti de tali datione jam supra qq locutus erat.

Quod autem revera efficaciter vocati sint, ybat xtus certo argto, qa sc. servaverint sermonem dei: qs sat sermo dei notũ ê, oe id q deg locutus fuit inde ab initio p vios προφητῶν; Sermo dei ê πᾶν ῥῆμα προφητῶν, verum illius verbi summa ê testimonium illud dei, q vita sit in filio, et q q filium habet, vitam habeat ut ê 1. Joh: 5. v. 12. unde Promissorum in ipso implementum ê 2. Cor: 1. legis ipse finis fuit Rom: 10. testimonium eg fuit Spus Prophiæ Apoc. 19. Eglium ê sermo Xti, et

Col: 2.

Cap: 17.

col: 2. dicit oes thesauros scia et sapia in mysterio Patris et Xti
ee reconditos; unde ois cognio v. 2. dicit cognio Dei Patris
et J. Xti quem misit, hinc illi sermonem Dei pnt diei servare
q obsignat testimonium Dei de Xto, et credunt in Xtm, quo sine
deg coelibg pclamaverat, hic e filius meus dilectus in quo acqesco,
hunc audite Matt. 3. ita tm ut Pcepta pietatis simul com-
prehendant, sane qbg nulla e vera Dei et Xti cognio, servare
q sermonem illum Dei e n tm ad illum attendere ps et eligere
et ex illo cognoscere Deum et Xtm, neqp eligere tm, ps et credere,
neqp credere tm, ps fidem qqp per charitatem et in bonis opibg
demonstrare, et hunc testimonio, tum Pceptis Dei constanter ad-
haerere, quem dicing ad cap: 14. v. 21 et 23. et 24. et alibi,
Emphaticum q e hoc verbum, et notat sermonem illum firmiter
retinere et in eg fide et obedia pseverare.

Notandum autem illa conjungi, dedisti eos mihi, notisi-
cavi illis nomen tuum et sermonem tuum servarunt, ut fecbur
inde patere, an qs vere dabg sit Xto, si sermonem Dei servet,
quem supra hanc notam dixerat ee ovium suarum, q vocem suam
audiant, ideoqp illis qqp et ijs soles vere nomen Dei innotuisse
putandum e, q servant sermonem Dei quem supra dixerat
Xtg illos amare Patrem et a Patre amari, q sermonem ipsig
servent et Pcepta, neqp enim in veritate qs nomen Dei invo-
care pt, nisi ipsum tum amet, tum ipsi obediat, et fructg
electois et vocatois sedm electoem e fides et obedia.

Hi q ubi fuerant Patris et dati erant Xto et sermonem
Dei servaverant, id qqp cognoverant, q Patris fuerent oia, q
data sint Xto ut e v. 7. abqp adeo cognoverant mysterium Patris
et filii: noverant id q Xtg cap: 10. 14. et mpr. et cap: 1. docu-
erat

Cap: 17.

v: 7.

cuerat, q ipse unum sit cum Patre, et oia sua Patris, oia patris sua sint, itaq; dum dati erant Xto, cognoscebant se n ea dates Dno alieno, atq; ito non=deo, et q ita à deo sint dati Xto ut sint et maneant dei, revera enim fieri n st, ut deg gloriam suam alij det, et ut hoc sit peculium alig q dei.

N: 8. Et q revera hic Servg sit plenis explicat Xtg N. 8. quando ostendit illos secm testimonium Patris et Xti cognovisse, q vere à Patre exiverit et missg sit, Opterea et hic in arcana Oeconomia, ligdem eo modo Pater eos dederat Xto q misit Xtm, ape ut Sponsori et Mediatori; itaq; quos illi dederat redemptos, eos qq in tpre dare debebat q efficacem vocationem p q reipsa fierent Xti, ita ut revera nulli et actu dati sint nisi à Patre, q illos illuminavit, sanctificavit, regravit, eaq; ratione Xto dedit, se cum recepunt verba illa q Xtg accepit à Patre et ipsis tradiderat, q verba fuerunt verba vitæ, uti Petrg supra loquebat, q secm promissiones debebat log Prophetale sicut Moses verba dei ut illic dicit, q n tm in nre dei, ps et ut deg log debebat, verum ut deg in carne manifestatg, et ita simul ut Sponsor, unde Xtg aliquoties supra dixit se à se nihil log, nihilq; facere ut hic dicit, se ea verba dare discipulis suis q pater ipsi dederat, q lia verba st oia ea, q in antecedd: cum discipulis suis locutg fuit, q oia respicere n licet, qbg testatus fuit, qs sit, q eg ratia, q officia, unde venerit, cur venerit in mundum, q beneficia ostet mundo, et qd vicissim postulet à suis in gloriam patris, verbo, ea verba qbg docuit se Patri æqlem ea, vitam, lucem houm, eam salutis, viam veritatem et vitam, atq; adeo eum p quem deh accessg ad Patrem et familia qbg porro postulaverat fidem, obedientiam, charitatem erga deum et pxim, hæc verba dederat Xto pater, qa secm voluntatem patris convenienter Oeconomiæ S.S. Trinitatis talis erat, et talia loquebatur in nre patris, qa et Pater in Scris pphetarum ordinaverat, talia locuturum

filium

Cap: 17.

filium, unde supra Xtus dixit, Mosen de se testari, et ubique vocat
ad Scras, verum quod dicit se ea dedisse, innuit magnum bene-
ficium et donum esse, quod licuerit illis verba audire illa; et p.d.
magnum beneficium esse audire verbum vitæ, edoceri de gratia dei,
de salute et ejus salutis, de modo communionis cum ejus salutis,
de salutaribus dei beneficiis et suo officio, hinc ad olim confede-
rabat tq. πεγεββον τῶν λοιδαίων quod ipsis concredata sunt elo-
quia dei uti videre est Rom: 3. v. 1. coll: Ps: 103. et Deut: 6.
verbo enim illo quandiu consilium gratiæ et eis bonitas dei, ut
est Deut: 30. manifestatur mosen dei, ut ante audiverunt, et gloria
dei in eo non selus est Rom: 10. et Prov: 18. ita ut ppria ma-
ximum bonum et donum sit, et thesaurus inæstimabilis tanto
magis, quia meri beneplaciti est quia illa revelantur, quemadmodum Xtus dixit
Matt: 11. atque adeo mera donatio s. gratuitum donum.

Verum ut ostendat in frustra verba illis data esse, sic eum
effectum addit, quod illi acceperint ea, et cognoverint et crediderint
etc. verbum illud respondet priori, et quod subita mta hic notat
actum conformem vitioni illi, quod vere acceptata illa verba,
sic verba in dicunt vere accipi v acceptari, quando audiunt tm,
sic quando simul attendunt, neque attendunt tm, sic amant et quæ prohibent
v testimonium v mandatum credunt illisque obsequuntur; ubi
hæc est Emphasis et vocis δέχεσθαι uti videre est 1. Cor: 2: 14.
et alibi, ita ut verba dei rejici et contemni dicant, quando
illis denegat fides et obsequium, acceperunt quod discipuli Xti verba,
quando audiverunt et docti tractique a Patre ad Xtum venerunt
ut est cap: 6. ita ut verba illa recipiendo Xtum receperint, et
dum verba illa illis data sit, illi Xto dati sint; sunt enim
Xto, quando ipsis fiunt, quando illi se dedunt et quoq ipsis fiunt
hoc autem fit, quando obsequuntur verbis eis.

Et quod eo modo acceperint verba illa, indicat Xtus quando

dicit

dicat, q cognoverint vere q à patre exiverit, et crediderint q ab illo missus sit, sane nisi hoc cognovissent et credidissent, n potuissent accipere verba illa Dei qbus hoc dicebat, et utiq hoc cognoscere n poterant et agnoscere et credere nisi Xto obsequerent et Xti fierent, si enim vere à Patre exiverat et missus fuerat subaudiendum est, q. d. Xtus, q. is, q ab eternio fuerat apud patrem et Deus fuerat et caro factus fuerat ut e cap: 1. tq. dicitur patri et unum cum Patre ut e cap: 5. 20. et 14. si exiverat et missus fuerat scilicet promissorem ut Salvator mundi, ut lex et vota hominum, utiq illi debebat fides, reverentia obsequium, honor, eo enim illa dicebant, ut persuaderent filium semper honorandum esse ac Patrem cap: 5. et ut attigerent filium à patre glorificandum esse ea gloria q habuerat ante jacta mundi fundamenta, ita enim exiverat ita missus erat secundum Oeconomiam ut minor esset patre ut supra audivimus cap. 14. et tn secundum naturam patri ibos esset cap: 5. ideo ut Xtus hic magis respiceret officium suum q naturam, ita tn ut simul innuat, q fuerit apud Patrem ante ab eo, et exiverit ad pagendum opus redemtoris, neq enim ita mitti poterat et exire à patre, nisi fuisset apud Patrem, unde ubiq dicit, q sit Dus de coelo esse. hoc et quo dicunt cognovisse et credidisse, scilicet, quod hoc agnoverint qq veritatem eam obsignaverunt fide et glaverunt obsequio, eam vidimus supra et ad N. T. verbum noscere scilicet conformes motus vitatis. et sanq dicitur, fidem n scilicet audum assensum sz assensum cum amore et obsequio, atq ita veram ὁμοιοπάθειαν.

Notandum autem q ordo hic sit, dati erant Xto à patre hoc erat q dati ipsi sunt, erant ex Deo nati q debant Xto, sz modo erat ut vocarent p verbum, ut verbum illud cognoscerent, tum crederent, quo utiq scilicet analysin ortum talem esse, ut fides et sola ipsa resolvi tandem deberent in Dei gratiam, q quos praedestinavit,

eos

eos vocat ad Xtum efficaciter ut sint in Xto, in Xtum credant, et in ipso habeant vitam æam, atq; adeo ora sint ex Deo p Deum et ad Deum.

Cap: 17.

Cum & eet ea illorum conditio, Xtus pcà p ijs orat V. 9 et legg: ubi a Xto p illis oret et cur p illis oret pligè explicat; qd sit orare p aliquo notum est, fi: bonum aliqd et qdam indebitum, à Deo petere p eo q eo indiget, quod & Xtus dicit, se p discipulis suis sibi à patre datis orare, invocat illos indigere ijs, q pro illis petebat, illos in se indignos ea bonis illis, et se invenire ut Mediatorem et intercessorem, p si ex Credo: explicemq ut decet, vocabulo illo Ego exprimah, Ego ipse Xtus Jesus, ego filij tuus, cui dedisti potestatem omis carnis, ut illi det vitam æam, q te glorificavi in terris, opus tuum plei et glorificavi debeo glia q habui ante jacta mundi fundamenta; q manifestavi ijs nomen tuum, quos mihi dedisti ex mundo, et in quem illi postq cognoverunt, q à te exiverim et missus sim crediderunt, Ego ing talis oro p ijs, ita ut oratio illa sit oratio filij Dei, et nihah opus illo q pegerat in terris, potestate ipsi data et tum dignitate naturali, tum pacto fedum Oeconomiam et sit oratio ita et summi Sacerdotis, q p ijs orat p qbus se offert: Cum & ille opponah cùm aliis Sacerdotibus, oratem suam qq intercessori Sacerdotum V. 9. opposuit, quod dicit Ego oro, et cum antea docuerit suos accepturos ea de q in nomine suo petant à patre, manifestum est multo magis Xtum accepturum q p ijs petebat, et qa ipse unum est cum patre, et q patris est ipsig est, ut antea docuit et porro docebit, ipsig vltas est qq patris omnipotentias, et in pt in exaudiri adeoq in orare cum effectu, si qa absolute logit, oro p illis p.d. hoc pertinet ad ora ea q ad vitam et pietatem st necessaria et in pt orare ming quam vitam æternam et media ad eam.

Ut

Ut autem pateat cur p illis oret, eos describit in oppositione ad alios, et ita simul eadem petitionis indicat, docet q se n orare p mundo; qd p mundum aliqah dicbum fuit sæpe, patet hoc alegi in mundo s. in terra, et n ocs qdem, sd eos q st mundani, hoc e, q mundum in q st amant ubi e 1. Joh: 2. quorumq adeo portio e in mundo Luc: 6. et q angustamenta mundi n effugerunt, et eo e cur tales mundi vocent, qa q qs amat cum eo eum q. e, et qa thesaurus eorum in mundo e et cor ipsorum ibi e, curant terrestria et n quant ea q supra st, st amici mundi Jacob: 4. hinc inimici dei ut e abidem 1. Joh: 2. colunt mundum magis quam Deum, et st idololatriæ stylo Scrip; non mirum q p Xto dicat se p illis n orare, in qibus enim tales st et manent, n habent communem cum Xto, et in Xto cum deo, quotquot enim volunt et participes salutaris gratiæ in Xto abnegare debent concupiscentias mundanas Tit: 2. et ubi deq eadem imperium n audit ut supra vidimus cap: 9. ita neq oratio p ijs, in qibus ang tales st, unde p. quam miserum sit talium sors, qa Xto p ijs n orat, in ea solis hoc preces st gratæ deo et efficaces, sc. tales pcunt cum mundo.

Sed cum cogitari poet, eos hoc tales nta ea, atq adeo p nullo orare Xtum, explicat hoc distinctis et ostendit cur p qbs orat, illi distinguant a mundo, sc. qa ex mundo Xto dati erant, npe p gratiam efficacem Patris et vocationem ut antea vidimus, ita ut ei p ipsos distinguebat et separabat, et gratia dei, ut e 1. Cor: 4.

Sed cur Patri hoc tribuat, indicat, qdo addit, tui erant, qdo fidem Oeconomiam logit, ubi Pater gerit psonam debitis, ubi aliquoties monuimus, et pte ad v. 6. Pater q illos testamento instituerat haeredes, elegerat in Xto ad adoptionem, et in tempore suum illis characterem impresserat.

V: 10. Ne qs autem existimaret, Xtum dum dicebat, tui st, jus suum abne-

Cap: 17.

abnegare & nullum habere jus ex propria dignitate, ostendit secundum Oeconomiam quidem Patrem se majorem esse, quatenus se non Patri æqualem et eam esse utrinque condaeem, ut quæ unius sint, alterius quoque sint, unde addit v. 10. omnia mea tua sunt et tua mea, uti idem docuerat cap: 16: v. 15. quæ illic videri potest, hoc est et argum quo nunc urget oratorem suam, et unde liquet quæ efficax sit ejus oratio, si quæ Patris sit, ipsius quoque sit, oportet ut quæ petit sua quoque sint, atque adeo jure suo ea petat, neque cum reteo effectu neque Pater ipse denegare poterat quæ ipsius erant.

Et eo jetiacebat id de quo petebat pro ijs, ut et ipse et Pater in ipso glorificaretur, hinc novam hanc rationem addit, cur pro ijs petat, quia in illis et per illos glorificatus fuerit, subdulge et porro glorificandus sit, quæ sit glorificatio Christi, nolumus iterum repetere, cum aliquoties id dictum sit, glorificatur ut Deus et Mediator, quod talis agnoscitur, æstimatur et celebratur, erat jam a discipulis suis glorificatus, quia illi agnoverant, crediderant et professi erant quod esset filius Dei, et promissus Messias, glorificandus erat per eosdem, quod per illos Evangelium Jesu Christi et verbum regni, atque ita nomen Jesu Christi prædicari et circumferri debebat inter Judæos et Gentes, et ab utrisque agnosceretur, coleretur et celebraretur ut Deus et Salvator, et per ipsorum verbum erigi debebat regnum ipsius inter gentes, eaque ipsi obeuntes fieri, atque ita ore lingua confiteri ipsum esse Dominum ad gloriam Patris ut est Phil. 2. quæ ratio et hæ exaudationis, fidem oportebat Christum glorificari ea gloria quæ habuerat apud Patrem ante jacta mundi fundamenta

Uti et rationibus petitionem suam inferat petitis ab ijs quæ patrem et Christum spectabant, ita porro alias petit a statu eorum pro quibus orat, quæ status describit ab absentia Christi v. 11. ubi primo dicat se non esse in

V: 11.

mundo

mundo, tum illos ee in mundo, et in quo, cur n sit in mundo, in
cecat, qa veniat ad patrem, Xtg cum hac diceret revera erat
in mundo, et tn dicit se n ee in mundo, unde p. Xtm hic log
q. p anticipationem, ut sit judicandum Xtm hic repsentare volu,
ipse suam intercessionem p nobis apud patrem, quem postq abijt ex
mundo, conscendit ad dextram Dei n tm ut illic regnaret, ps et ut
intercederet p nobis ut docet Rom: 8. Heb: 6. et 7. et ubique, quo
fungitur Summi Sacerdotis munere, eq et erat orare p pplo, et impr.
id faciebat efficaciter, quando intrabat in Sanctum S. portans nra
duodecim tribuum in pectoreli, quo respiciat Xtg Ps: 18. quando dicit
se quorundam nra n assumturum in labia sua, uti hic dixerat, se
n orare p mundo, ei ita Xtg erat, quando n amplius e in mundo, ps
in Sancto S. ipso coelo, in q nisi ingressus fuisset, ps manifiset in
mundo, ne Sacerdos quem ect ut dicat Apls Heb: 8. hinc ostendit
cur n sit in mundo, qa ipse veniat s. redeat ad patrem ingrediens
coelum et tq. Rex et tq. Sacerdos jam consummatus p passiones et abso,
lute ope in terris pagendo, de quo abitu ad patrem supra plu
rig actum, illi autem inne momentum, nam eo ipso ostendit se ee
exaudiendum, fiduciam p suis oret n in mundo ps in terra, ps in coe,
lo, atq ita ut Sacerdos consummatus, q n poterat n exaudiri, du
orabat p ijs, p qbus se ipsum obtulerat.

Xtg etsi Xtg n ect in mundo, alia tn erat condio eorum
pro qbus orabat, illi erant in mundo, et hinc opus erat, ut Xtg p
ijs oraret, et p.d. hoc indicat Xtg quando dicit, et hi in mundo st,
qa ipse variis indegent dum st in mundo, n tm victu et amictu
opus habent quoad eps, ps impr. Spu Sanctificante consolante corro,
borante, docente et ducente, opus habent fide, spe et charitate,

opus

Cap: 15.

opus habent παντοπλίᾳ Dei, qua luctandum ipsis cum variis tentationibus Satanæ, mundi et propriæ carnis, caro in illis pugnat contra Spm, et dum volunt facere bonum, malum illis adiacet, ut Rom. 7. Apli, luctari et debent cum adversis calumniis, persecutionibus et ipsa morte, ita ut præsertim qui in mundo st, magis quam ejus orandum sit, impr. quod Apostolis et discipulis illius temporis, qui in mundo non tm talia et tanta pati, qs et magna facere debebant in nre Xti, et emphaticum videt, quod Xtus illa opponat, Ego non sum in mundo, qs venio ad te, hi autem st in mundo quasi dicere vellet, se tq. peregrinorem quivalse, illos autem habere πολίτευμα suum in coelis, illic ~~nostra~~ illorum scripta nomina, illic locum ejus paratum esse, ut ibi sint ubi Xtus erat, ut videmus supra, qs interim adhuc in mundo esse, eamque ob eam opus esse, ut ita ducant in mundo et tandem ex mundo quoque transferant in coelum et cum Xto sint.

Quod distincte indicat Xtus quando petit ut Pater eos servet etc. ubi videndum quo compellet Patrem, quo petat, cur petat et quæ fine, Patrem ut Sanctum compellat; quasi sit sanctum esse semper dictum, sanctus est deus, qua se ipsum cognoscens et seipsum suasque virtutes amans, talem se in operibus et verbis suis demonstrat quis est, et ut talis vult agnosci coli ac celebrari, hinc via ea sancta erant quæ deus cognoscebat et colat, ut aliis quipiam dixerim, qs Pater hic singulari ratione sanctus vocat, qa secundum Oeconomiam sanctum se demonstraverat in Xti passione, et porro vi meriti Xti sanctificare debebat eos quos ubique Xtus se obtulerat, unde sanctificans s. sanctificator vocat Ezech: 20. et Exod: 31. typus enim sanctificatis sabbathi nunc in Xto impletus erat, et impr. petit Xtus sanctificationem, et æquum est, ut ipse nre quo compellat Patrem, indicet veriam esse sanctificationem, qa enim deus sanctus est, sancti esse debent

qui

q ad ipsum accedant Lev: ii. et 1. Pet. i. et hoc est vltas ipsig san-
ctificatio vra 1. Thess. 4. unde Joes dicit ambulandum est in luce,
ut ipse in luce est, si eam ipso communem habere velimus 1. Joh: i.
et forte emphasi in caret, q ut ad Sanctum patrem deum compellet,
q ut suus quisq Pater, et Pater suorum quos adoptaverat, eos be-
nevolia paterna in tm bonis cumularet, qs impr. imaginem suam
debebat, ut essent veri filij ipsig.

Id autem q petit est, ut servet eos in nomine suo, dicit ve-
bum illud conservasen in statu bono; petit et ut q jam cognove-
rant patrem et filium, et verba dei recepant et credederant potia
dei ferventur in fide ad salutem ut est 1. Pet: 1. v. 5. ferventur
in spe profecto adhaerendi deo et xto, an studio bonorum omnium ser-
venturq, ne ingramentis mundi contaminentq, ne afflictionibus vin-
cantq, ne tentationibus succumbant, atq adeo ne quis illos separet
ab amore dei et xti, qs in oibus illis plus q victores evadant ut
est Rom: 8. hoc quod petit a Patre, ostendit ut servemur, soli
bonitatis et potentiae divina esse.

Et hinc addit emphatice, serva eos in nomine tuo; nomen dei
autem qd sit, visum est ad xi. 6. scilicet eos dei virtutes et pfe-
ctiones, id est q deus nominari voluit et quo nominari voluit, impr.
vero p nomen dei aliquid nomen illud q celebravit deus Exod: 34: q
in xto vere manifestum factum et fuit, ut paulo ante videmus; in
illo et nomen servari, et primo servari ei illis nomis: ex q q nomen illo sanctis
servamur enim p dei gratiam et misericordiam conjunctam cum demon-
stratione justitiae in xto; secundo autem servari in nomine illo, est servari
in fide illis nomis, et p fidem illis nomis; illi enim servantur et qservantur
q nomen illud cognoscunt, agnoscunt, amant et in veritate illud
invocant ut est Rom: 10. et Joel: 2. et Ps: 52. quidem eam ob eam
nomen

Cap: 17.

nōen dei ut supra notavimus, dicit turris alta ⁊ munita quo confugit hō ut servetur Prov: 18. ita ut necesse sit, agere ōia in noe illo dei, ⁊ uere ⁊ bibere, ut autōes nra sint sancta, deo grata, ⁊ argta consolaōes ⁊ spei nra, ⁊ eam ob eaam ñ mium ⁊, summum hunc Sacerdotem petere suos servari in noe dei, qa olim qqs typici debebant ponere nōen dei sup ppls, quo alis benedicebat Num: 6.

Illi quos petit servari, vocant iterum dati xto, ut innuat eos servandos ee, qa sibi dati sint, vera enim dativo, ut ex superiorib patet, ea ē, q̃ Predestinati in tpre efficaciter vocant ut veniant ad xtm, ⁊ qa ita dati st sum firmum propositum, illi ñ pdt ñ servari.

Hoc autem petit eo fine, ut in illis sit imago dei, ut sint deo similes, ut unum sint, inqt xts quem nos, duplici ratōe hoc eligi pt, ut ⁊ inr se unum sint, tum ⁊ ut unum sint cum patre ⁊ filio, s. ut unum sint in patre ⁊ filio, ut ē x. vi. q posterior qqs illud prior in se continet, q enim unum st cum patre ⁊ filio ⁊ in patre ⁊ filio, inr se qqs unum sint oportet, tum autem unum st inr se xti discipuli quo eundem Spm habent, eandem fidem, spem, eundem amorem, easdem leges, eundem finem, eundem Dominum Deum ⁊ patrem eundem Mediatorem ⁊ Servatorem vide Eph. 4. v. 1. ⁊ seqq. ⁊ quo idem ita sentiunt, loquunt ⁊ agunt, st unum cum deo patre ⁊ filio, quo idem cum deo volunt ⁊ nolunt, quo Deum in veritate cognoscunt ⁊ amant, uti deus seipsum cognoscit, atqs ita quo ambulant in luce, uti deus in luce ē, ⁊ sancti st ut ipse sanctus ē, tum enim habent cum deo communem 1. Joh: 1. imo specialiq st unum cum deo patre ⁊ filio, quo

ellgunt

ellegunt mysterium Patris et filij, et p filium habent communionem cum Patre, logh enim hic p.d. et Xtg fidem Oeconomiam et ut Mediator, atq; ita in patre et et filio st unum vi pacti inr Patrem et filium, et vi ellig gratiae, q deg in Xto mundum sibi vo, luit reconciliare 2. Cor: 5. vi ellig ex deo in Xto sumg, et Xtg nobis e sapia etc. 1. Cor: 1. v. 29. 30. etc. neq; enim qsq venit ad Patrem nisi p filium ut videmg cap: 14. v. 6. nemo ad filium nisi à Patre trahah cap: 6.

Hinc addit, quidem nos fe. unum sumg, quo unum sint Pater et filig, supra videmg cap: 10. 14. st unum mea, st unum qaq p voluntarium consilium, utriqq eadem revertoes, vi ellig unitatis naalis idem volunt et nolunt et pater et filig in operatibg liberis, Pater cognoscit filium, filig Patrem et se mutuo quoq; amant, hoc q regnh in veres discipulis Xti, ut ita et eum deo et inr se unum sint ad illam familiaritatem; vocula q illa sicut n notat aqlitatem sh familiaritatem ubi alias, qui st sanctg et uti deg sanctg e, eo ipso n dicih, q eo modo et gradu sanctg sit, sh q sit sanctg ad familiaritatem divinae sanctitatis.

V: 12. Adstringit porro iterum petitionem suam ab absentia sua à terra, et ab eo q fuerat in terra v. 12. et segg. diu in terra cum suis fuerat, ipse eos servaverat in nomine dei v. 12. nomen enim dei illis notum fecerat, et ita eos in fide ellig nomis et amore ac veneratione conservaverat, miraculis fidei illorum confirmaverat p Spm et suum et potiam ad cognitionem nomis dei et amorem, illos illuminaverat et sanctificaverat et corroboraverat, hoc enim e, ut videmg servare in nomine dei.

Quo

Cap: 17.

Quo cum successu id fecerit, addit, q eos ita custodiverit, ut nemo ex ijs perierit nisi filij perditionis, ita & se demonstrave, rat custodem illum Israelis, q n dormit nec dormiebat, bonũ illum pastorem, de quo vaticinati erant prophetæ ut visum cap: 10. et verum et Messiam, ex eg manu nemo nos eripere poterat, qa erat potentior adversario ipsorum diabolo, q eos studebat eribrare, ut xtus alibi loqtur, hinc & nemo perierat

Perierat tn aliqs discipulorum ipseq, hinc addit et qnq nisi filij etc. hinc dubium ea pt, an hæc ita sint intr, pretanda, ut hoc connectatur cum prioribus, ut sensus sit, nullus periit ex ijs quos dedisti mihi, nisi ille, atqs ita Judas qps referatur in numerum eorum q dati erant xto, quo sensu si accipiatur, subintelligi debet illum n ee datum ex proposito, et hinc et potuisse deficere à xto, v an voces illæ sint exclusivæ, quo ee commodè sumi pnt, et ita sensus ê, nullus ex datis mi, hi periit, ps periit filius perditionis, quo ille excludit et reliqs omnes, qndo autem Judas vocatur filius perditionis, fiat p Hebra, ismum, q sit perditus s. æternio destinatus et dignus, et ita fiat eg tum malea tum reatus, ê enim filius perditionis, q ea agit q ad æternium ducunt, et q st digna secũm dei discrimen, nec æternio, quo filius perditionis ê q mundum et res mundi supra deum n agnoscit p unico bono et dno suo, ut Judas pre, tium iniqtatis magis amabat q deum et xtum, et talis utiqs dignus erat, q à dei facie et gloriosa eg potia pateantur cum æternium ut ê 2. Thess: 1. v. 9. atqs adeo Judas meruerat iram dei et interitum, et erat filius perditionis.

Id

Id autem confirmat testimonio Scriæ, atq; adeo everte-
bat sedm Scras, locq ille ad quem respicit, videl idem ē q
Act: 2. citat, q exstat ipse Ps: 109. v. 8. et illo Psalmo agi
de Xto et eg judaicis in incredulos Judaos, indubium ē, ita tn
ut v. 8. et seqq. inr Judaos singularis aliqs indigitet, eg Ecc-
Gecoriq sit alij tradandas post ipsig interitum, et ita n inanitq
ablatō ἐκκλησιαστικῆς à Sacerdotibq etc. qa illi n habuerunt faces-
sores in N. T. quadrant autem aptè in Apostatam hunc Apslum,
ut et reliq Qdicata, et ita inde p. nil factum à Juda v Judais
circa Xtm, q n mang et consilium dei Qdefiniverint, quo confir-
mamur in fide Jesu Xti, et simul ellging dei ē circa mala q-
vidam et malorum Qfectam, pariter inde p. n sufficere ad veram
cum Xto communem, et ad salutem in eg commune obtinendam,
externe qfiteri Xtm, vivere in coetu Xtianorum, imo et Qdicare
noen Xti, cum et talebq dici poet, ng novi vos ut ē Matt: 7.
v. 21 et seqq. Et ita opa danda, ut vocatōem et electōem nram
firmam reddamq sedm monitum Petri, et sine periculo qditōis

Cum vero nemo perierit eorum q Xto dati erant, qa Xtq
V: 13. eos servaverat qdiu fuerat in mundo, ita nunc Xtq post suum
ad Patrem reditum illorum qq curam gerit, haecq loqr in mundo
ad ipsorum consolatōem, et ut gaudium illorum pfectum sit Xti
abitq ad Patrem, quo sit argtm petitōis p suis paulo ante vi-
delicet ad v. 22. erat enim ille abitq introitq Sacerdotis summi
ad intrandum q ijs q qbq se obtulerat ut fructq oblatōis et me-
ritis sui ad illos redeat, quem fructum hic Xtq indicat, et gau-
dium ed qdem completum, gaudium et jucundam mentis commotōem
et sensum ortum v ex fruitōe v ex spe alicq boni notum ē . . .
notum ē felicitatem v inchoatam v pfectam consistere in gau-

dio

Cap 13.

dis et lætia, et hinc Seam summam felicitatem vocare lætitiam gaudij et lætitiarum ad dextram dei Ps: 16. egq; anidium ponere in gaudio in dno egq; constanti ac ppetuo Phil: 4. indè & fle e allgere, fructum meriti xti ee gaudium et bonum illud q dbg petit tq. eadem gaudij et revera eadem pfecti gaudij et lætiæ, finis enim passois xti ut supra videmus aliquoties e vi ta et qdem dia electorum, q ut illic annotavimus nil aliud e q mentis operis perfectissa et jucundissa in cognise, amore et fruitoe dei, et illig gaudij eadem e atq; fervari in noe dei, videmus enim noen dei ee noen plenam consolaois lætiæ et salutis, adeo ut beatus sit q invocat noen dei, si qs & noen illud dei in quo salus e, qt. nnc illud à xto e notificatum recte cognoscit, agnoscit, æstimat, amat, confitetur et celebrat, et in eq agnitoe, fide et confessoe dei potea et fedm dei ppositum conservat: fieri negt ut n habeat gaudium, adq; pfectum ac completum, novit enim talis se beatum ee, pt habere certam beatitudinis spem fedm verbum dei, in spe illa lætari et exultare pt, novit illam spem bandem mutuandam cum ipsa beatitudinis pfecta fruitoe, novit denique ad salutem illam in fide conservari p potentiam dei, atq; ita gaudium q hic inchoat p spem interminabile e et consummabitur post hanc vitam, et hoc pt fidelium ajos consolari in ipsis adversitatibus bg pp noen dei, adeo ut n possint n gaudere ubi dagni puntum q p noe dei patiantur ut videre e Act: 5. Phil: 2 conf. Rom: 5. N. 1. et segg.

Eam ob eadem & et ad hunc finem xtus abiturus ad Patrem, hæc locutus fuit in mundo, ut ipse ait Je. eum viderent illiq

Judam

Judam Apostatam factum, et ad interitum abijsse, metuere potuerant, ne idem ipsis eveniret, qui metus nerio ajum ipsorum turbasset et gaudium et imminuisset et sustulisset, ut Ex à metu illo liberarent et gaudere possent, Xtus q illis orare voluit, ut fierent in suis verbis ipsos persevaturos, sic dei gratia et potentia conservandos esse, et quidem vi electionis et datonis paternae, meritisq simul Xti, hoc enim contra istam metum efficacissimum argumentum erat.

V: 14. Et quia nerium sit suos conservare in nomine dei, indicat v. 14. quod statim illorum opposuit, se. ab una quidem parte accepunt à Xto verbum dei, illiq credidierant, atq adeo in erant ex mundo, quidem neq Xtus, sic eam ob eam odio obnoxii quoq erant odio mundi et porro calumniis, obtrectationibus, imo et persecutionibus, odium enim hic in tm notat affectionem aj, sic inimicitiam quoq, et huic ajum nocendi, ut pateat hic Xtum prædixisse persecutiones discipulorum imminentes ipsis pp nomen dei et Xti, quidem eventus id probavit, et prophetia quoq prædixerat.

Et hac erat vera ratio odii mundi adversus ipsos, quia sermo dei illis datus est, quido ubi Xtus, ita ipsi quoq in erant de mundo, verbum enim q Xtus illis dederat in poterat in alis esse exosum, qa λόγος τοῦ σταυροῦ est inimicitia adversus deum Rom: 8. et qa odit lucem quisq mala facit Joh: 3. et sermo ille crucis displicuing erat mundo qa Graecis stultitia Judaeis scandalum fuitq erat 1. Cor: 1. quippe q in conveniebat cum sapientia carnali et Judaeorum et Gentium, unde et nemo sapientum illius seculi, hoc est, paucis saltem illis credebant, erat enim dei consilium sapientes hujus mundi de pudefacere, ut Paulus docet, ita cum discipulis sermo datus est,

non

Cap: 17.

non tam ut ipsi crederent, sed et alii quos per eorum sermonem circum
ferre ubique dei et Christi noen, et praedicare Ecclesiam debebant, ea
ratione non poterat non diabolus illos circumvertere mundum, ut prin
ceps mundi hujus quae operabat potenter in filijs inobedientiae 2. Cor: 4. et
Ephes: 2. inde praedictum erat inde ab initio fore inimicitias inter
serpentem et mulierem ac semen utriusque, de quo inimico et de
Ps: 8. ubi postea Johannes quoque descripsit bellum inter Michaelem
et draconem, non poterat enim ferre fortis ille sibi vasa eripi
a fortiore, eripuntur autem quod quae sit non tam in mundo,
sed et de mundo, definunt esse ex mundo, atque adeo mundani ubi
supra videmus, sed Christum imitantur ut ἀρχηγὸν suum, quae quos
non sunt de mundo, ut ipse hic ait, illis opa faciunt, ambu
lant ut ipse ambulavit 1. Joh: 2. et non simplis faciunt opa
diaboli Joh: 8. ad ea enim destruenda venerat Filius 1. Joh: 3.
atque adeo illi qui Christi erant cum Christo abnegare debebant impie
tates et mundanas concupiscentias, et pie, juste ac sobrie vivere
in hoc mundo Tit: 2. ne huic mundo se conformantes et mun
dum amantes fiant inimici dei Jac: 4. et 1. Joh: 2.

Hac quoque ratione, cur Christus iterum v. 15. petat quod ijs adhuc
in mundo versantibus, eamque petitionem validis rationibus adstruat
proponit Christus tum quod non petat, tum quod petat, non petat, ut au
ferant de mundo, sed ut servent in mundo, supra docuerat su
am voluntatem esse, ut ubi ipse sit sui quoque sint, miserat se
suos ad se assumturum, et non tam multas apud Patrem mansiones,
sed se quoque locum illis paraturum, cum quod Christus nunc brevi ex
mundo redituru esset ad Patrem, cogitare potuissent se quoque
brevi assumendos, ne illud putarent, disertè dicit se non rogare
ut tollantur ex mundo, etsi enim in mundo et discipuli illi sint
et omnes fideles sint exules et peregrini, neque beati sint antequam
moriantur

Cap: 17.

v. 15.

morianh in Deo, atq adeo hoc illis melig sit, imo fieri n poßit, ut
n tandem assumanh in coelestem patriam, ubi Xtg ē, et ubi ē
πολίτευμα ipsorum; et tn Dei consilium sanctissum et justissum,
ut antequam assumanh in gloriam servaant Deo sdm consilium
ipsig, Qeipue id verum erat de illis Xti discipulis quos elegerat
ut circumferrent eg nomen et erigerent ipsig regnum tm Judaeis
et Gentes, et ut p ipsorum sermonem alij crederent ut ē N. 20.
illi antequ accipient coronam justitiae, cursum suum absolvere, bo-
num certamen certare, et fidem servare debebant ut ē 2. Tim: 4.
unde Paulg electum illud Dei organum, etsi cuperet dissolvi et
esse cum Xto fiens hoc sibi multo melig esse, tn bono Ecclesiae volebat
manere in carne Phil: 1. v. 20. et segg.

Verum n erat id futurum sine multis et gravibg persecu-
oribg, inimicis illis et vindex sui lacertos moturg erat, ubi ajad-
versurg erat regni sui casum imminere, hinc erat Xtg ut servanh
a Deo a malo, qd servari sit supra visum fuit, unde fle illgi
pt, qd sit servari a malo, pt vox illa in gre masculino, ut lo-
quunh Grammatici, v neutro fuit, ut illgah v malum v malus
a quo servandi sint, utumq rerum erat; nam malum q in mundo
erat, qqp ipsis imminebat, fugere n poterant, n servarenh a Deo
Patre, erat illud duplex ut loquunh morale et physicum, peccum
et adversitates, a pecco servandi erant, ne si q convulsoem a
peccis Qdicabant, ipsi qqp deprehenderenh peccores, in qbg pec-
catum dominarenh, pp ipsos nomen Dei blasphemarenh et judicarenh,
Xtm eg ipsi servi erant, ee eo qqp Jesu ministrum pecci, ut loqr
Apli verbis Gal: 2. vis meidi Xti ad sanctificandum, et q Xtg
nobis factg sit a Deo sanctificao, p.d. patere debebat in ijs quos
Xtg adhibebat ad annunciandam vim illam sanguinis Xti ad puri-
ficandum

Cap: 17.

ficandum à peccis, n̄ tm p justificacōem ꝓ et p sanctificacōem, naa aliàs qqp erant peccores ut videre è Rom: 7. eratq adeo opq, ut servarenh à malo p dyam gram et potcam, adversitates qqp eminebant à mundo et diabolo ut antea videmq, et debebat illi implere reliqas passōum Xti Col: 1. v. 24. à Xto conformari in passorbq, antequ illi conformarenh in gloria, ea autem cum carni adversa sinh, et nemo eas pp noēn Xti sustinere potest, nisi deq illum servet in noe suo, uti antea petierat Xtq, nemo eas vincere nisi p fidem, hinc ita qqp eos servari petit ex malo, ut ipse orbq supatis psbent tq victores, et nil illos separare potest à charitate dei in Xto Rom: 8. denique si p malam illgang τὸν πονηρὸν, q καὶ ἐξοχὴν malq è, et oīs mali autor, qa ille se erat vindicaburq qntm potest et ulturq, ubi deq ex ore infantum et lactantium sibi fundebat robur Ps: 8. atq adeo p fraudes moturq, et varias tentades obturq ut diximq, hinc ab illis qqp vi et insidijs servari petit qmdm Aplq Rom: 16. qmdm, dit illum conculcandum ea sub pedebq ipsorum, uti idem pmissū erat Ps: 8. et in prima pmissione q meriato petebat q debebat illi conterere caput, dum conterendq ab ipso erat qad calcaneum ꝗ q p mortem abolere debebat ptatem mortis habentem Heb: 2. jure q petebq suos ab hoste suo servari, qmdm et nos docent semper petere libera nos à malo Matt: 6.

Urgeb autem hoc iterum eo q ex mundo n̄ sint uti ac ipse v. 16. ypea enim qa ex mundo n̄ erant, ꝓ deq illos elegerat ex mundo, ut essent Xti discipuli, Xti oves et subditi, imò Xti membra, necesse erat ut servarenh à malo, neqp enim conveniret, ut Xtiani mersi jacerent malo ꝓ peccato, uti mundq in eo jacet ut è 1. Joh: 5. n̄ debent se mundo conformare Rom: 12. ꝓ Xto, et fidei Adami illig imaginem gerere p sanctificacōem, q separa,

V: 16.

ri debent à mundo & accipere notas Xti; Cæterum qa non sunt ex mundo ubi nec Xtus, servari debent ex adversis q̃ illis eveniunt in mundo, quidem & Xtus hoc præmiserat, q in mundo expturi quidem sint persecuciones, sed q debeant bono cor ajo, qa victuri sint mundum quidem ipse vicerat, p.d. enim Xtus non erat perfectus Salvator nisi q ipsiq sint & conservarentur in hoc mundo in adversis in fide spe & charitate, & tandem liberati ab omnibus malis, patientes tedia & fruantur plene summo bono, veniqs æquum erat, ut q Xti sunt & non de mundo illi servent à vi & infidijs Diaboli & de illo triumphent, ut pateat Xtum, semen illud mulieris capat illi contrivisse si Diabolus de Xtianis triumpharet q sunt membra Xti, de Xto triumpharet.

Verum & pat hæc verba cum segg. connecti, ut sensus sit eos non esse ex mundo ubi Xtus, & hinc petat eos sanctificari in veritate ut ex superioribus p. fieri non poe ut separentur à mundo, ita ut non sint de mundo nisi mundo dissimiles sint, & ajo & opibus & sermonibus, ita autem dissimiles fiunt p sanctificationem, hinc necessum e, ut qs elegit Deus ex mundo & Xto dedit, eos quoqs sanctificet.

V: 17. Hinc Q petit V. 17. ut Deus illos sanctificet in veritate sua, & simul addit, quam veritatem allegat, ipse quam Deus revelavit in verbo suo. Hic Q in petitione notari debet id q petit & modus eius, petit sanctificari & quidem in ~~veritate~~ dei veritate; Sanctificare & sanctum facere, sanctum autem facere e deo similem facere, quidem Deus ipse hoc docet, quando dicit, sancti estote, ubi ego sanctus sum ubi e Levit. 11. quo autem Deus sanctus sit dixerim ad V. 11, ipse se amando, suasqs virtutes ita ut eas demonstret opibus, & velit qs se talem agnosci, coli & honorari q̃lis e; Sanctus e hoc Q quando id imitatur & ex amore dei ora agit ad gloriam dei, atqs adoro Deum talem, q̃lis e, agnoscit, colit & celebrat dictis factisqs, ea

Cap: 17.

ratione renovatur ad imaginem dei ad quam primo homo conditus erat
Eph: 4. Col: 3. ea sanctitate caret, quodo deum nec cognoscit nec
amat, nec ut oportet colit et honorat, et ita homo nata caret san-
ctitate, alienatus quippe a vita dei Eph: 4. v. 18. hinc qa caro e
ex carne, regnari debet, ut supra vidimus cap: 1. v. 13. et cap: 3:
v. 3. et 5. sive ut hic dicitur debet sanctificari q. fit quando et
illuminatur ut cognoscat deum, et amor dei in cor eius effunditur
et amor ille e principium dictorum factorumq, ora sedm voluntatem
dei dirigens ad gloriam dei, quo ee definit quis nata e 1. Cor: 6: 11.
et ea ratione ab alijs q. pseverant in peccatis separatur, quodm et san-
ctum dicebat, q. ab usu profano separabatur ad usum sacrum et
cultum dei, et talis sanctificatio caam requirit, et quidem talem, quae
totum hominem mutare potest, et ex eo facere novum hominem et novam
creaturam, ad id requirit duplicia potentia, is solus q. creavit hominem, facere
pt ut fiat nova creatura, is solus q. condidit hominem ad imaginem
suam primitus, pt illum renovare ad eandem, is solus q. format
Spm in medio hominis, pt eum reformare, hinc deus se vocat San-
ctificatorem Exod: 31 et Ezech: 20. et novi populi creatorem Es: 43.
et sanctificati dicuntur ee ipsius ποίημα creati in Xto Jesu ad
bona opa Eph: 2. v. 10. Et hac ratione e cur quisq petat deum, ut
illos sanctificet, innuens hoc oe pendere a duplicia tum gratia tum
potentia, et petit eo ipso, ut deus hominem sibi similem faciat, suamq
illi imaginem imprimat, ut sanctus sit quidm deus sanctus e,
q. Sanctificatio initia sua habet et progressum ac profectum, fiqui-
dem cognitio dei, amor dei, et quod inde fluit studium bonorum
operum ad gloriam dei, n. semel et semel perficitur, sb nova quotidie
incrementa capit et perficitur quodo fistemur deo in coelis, sine
macula et ruga gloriosi Eph: 5. et similes illi futuri sumus

cogno-

cognoscentes ut cogniti sumus 1. Joh: 3. hic autem q̃ singulari ad modo patri tribuit, singularem eadem habet, Xtus enim hic loqt ut Sacerdos et Sponsor agens causam suorum apud patrem ut Judicem, et Spus ndum effusus erat qa Xtus ndum erat glorificatus, hinc dum petit suos sanctificari, petit et effundi Spm sanctificantem.

Sed addit modum sanctificationis, Sanctifica eos inqt in veritate tua; q̃ sit veritas et q̃ veritas dei plrie diximus ad cap: 1. v. 14 et 17. qd sit facere veritatem ad cap: 3: v. 21, quando veritas liberos facit ad cap: 8. v. 32. sc. veritas est id de re q̃ verum est et considerator quod est in rebus v. ajo v. sermone v. opere, unde veritas est rei, cogitationum, dictorum factorumq, ita q. re ipsa in deo est, et pertinet ad eius naam, attributa, proprietas et effectus eius sit veritas dei, quando illi veritati conveniunt vrae cogitationes, dicta et facta, et in illis quoq veritas p convenientiam cum eo q vere in deo est, et ita veritas opponitur falsitati illi q in deo vere non est, attamen vere qq; sed veritatem in cogitat dicit aut fit, sic veritas qq; opponitur umbris uti C. G. vera expiatio peccati p Xtum expiationi typicae p sanguinem taurorum et hircorum etc. Sermo Xti de typis in se veritas eo modo q. sermo de Antitypo, unde nunc p. qd sit sanctificari in veritate, nempe sanctum fieri p conformationem cum veritate, ita sanctificat qs in illa veritate, q. deus est, q summum bonum, summus dnus est, si credens deum esse, agnoscit quoq eius bonitatem et dnium et p amorem ex toto corde et humilem obedientiam illi se conformat, attamen quando cogitationibus, dictis et factis veritatem talem obsignat et exprimit et ita de ceteris, sanctificat autem in veritate ita à deo, quod deus facit, ut ita conformet veritati ut diximus; Sanctificat et in veritate uti umbris opponitur, si veritatem uti in Xto veritas est in quo omnes promissiones sunt vae et amen, et p quem omnes typi

et

Cap: 17.

et Spiritata de typis accepimus veritatem certe qs cognoscit credit, agnoscit atq; se totum et omes actiones internas externasq; conformat s. potis quido deus p Spm facit ut se illi conformet, habet enim veritas illa ipsa vim sanctificandi, qa vi meriti Xti p Spm eg n ping n sanctificari, dedit enim seipsum ut nos sanctificaret Eph: 5. Tit: 2. etc. unde regrati decemur ex aqua et ex Spu ut visum cap. 3. et filij nos vere liberat cap: 8. E.G. sanctificamur in ea veritate, q Xtus expiaverit peccata, mortuus fuerit pp peccata, resuscitatus ad ad justificaoem nram, si nos ita cognoscimus et agnoscimus illam veritatem, ut vi mortis Xti vetus nr hoo crucifigatur, et nos in novitate vitae ambulemus ut docet Rom: 6. atq; ita quido nos qqs ipsi deponamus veterem hoem et in novitate vitae ambulamus ita in ea veritate q Xtus sit ad dextram dei, et accepit oem potestatem in coelo et in terra, sanctificamur et sanctificamus nos, quido Spus facit ut Xto soli obsequamur tq. unico Dno nostro.

Ut autem sciant, ubi sit veritas illa quenda, in q petit illos sanctificari, addit, verbum tuum veritas e; p verbum dei id oe intelligi pt, q deus loqtur, testatur, scripsit, s. ipse nobiscum colloqtur immediate s. cum alijs, verbum illud e veritas, qa deus mentiri neqt et nihil v de se v de alijs rebus testari q n sit verum, n convenit enim Entiti pfectissimo aliter cogitare aliter loqi, disseparet enim tum à seipso, et sermo ipsius esset imperfectus, qppe n conveniens rebus, q de deo ne cogitari quidem pt; Verum n id tm vult Xtus indicare verum et qcqd deus loqtur, s quido dixit o λόγος ὁ ὁς sermo ille tus, invocat p.d. sermonem aliquem quem deus dederit, designatum aliquem sermonem noe verbi dei cognitum inn hoes, et ille sermo dei e p.d. Sera dr, ὁ ἀνθρωπος, nam de Sera supra dixerat Xtus cap: 5. q in illis

vita

vita sit, atq; adeo è norma sanctificationis, siquidem sine sanctificatione nemo Deum videre ptest è 2. Tim. 3. Deserbè dicitur eos sapientes fuisse ad salutem è effectos ad omne opus bonum, unde è semper meditari verbi dei inculcat è suadet tq. norma sedm q̃ point fieri via nostra Ps: 119. revocantur ad legem è testimonium, ut auroram habeant Es: 8. beati ꝓdicantur q̃ legem dei meditantur die è nocte Ps: 1. attamen ille Sermo dei, quem deus è locutus fuerat olim è locutus erat nunc p̃ ꝓtas è viros Θεοπνεύστους ut p. ex N. 20. allegi hic contradistinctè ad oia verba hoūm, q̃ n̄ loquuntur acti à Spu dei ut loqtur Petrus 2. Pet: 1: 8

Ille Sermo q̃ndo veritas dicitur, scilicet quod in eo dicitur esse verum, ꝑs simul in eo verbo contineri eam veritatem è idem esse in q̃ sanctificandi sumus, hoc enim postulat verborum nexus, neq; enim dici potest, sanctifica eos in veritate, verbum illud tuum est veritas, nisi eis veritas, ex cognitio fides è amor requiritur ad sanctificationem in eo verbo contineri, quod è cognoscendum de deo è dei virtutibus, operationibus ac viis, quod de hoe, ex origine è miseria, de hoīs reconciliatione cum deo, de dei beneficijs erga peccatorem, de ꝓti merito, de hoūm erga deum è ꝓtm officijs etc. id è contineri in verbo illo oportet, si verbum illud sit norma è organum sanctificationis, sine his enim nemo sanctus est, etsi veritas continetur in verbo, in q̃ sanctificari pmus è debemus, manifestum est ꝓtm eo ipso excludere omne aliud verbum, neq; ullum aliud verum esse ad sanctificationem, atq; adeo fidem ac salutem, quo n̄ tm humanas traditiones, humanam sapiam etc. ꝑs omnes Spus inspirationes q̃ n̄ possunt examinari ad hoc verbum è cum illo convenirent, excludit; ꝑs Ecclesia è hoc videtur dicere, Sermo tuus nunc ori modo veritas est in me, in quo omnes promissiones factae vati è ἀπηχεῖν, è deprehenditur esse veritas, q̃ndo ego me ipsum sanctifico p̃ meis ut è N. seq. nam ea quæ q̃ de ꝓto vera sit ꝓdicta erant in

Mose

Mose et prophis et ab nul loq extra illos debuerunt Chr et Apli, Cap: 17.
ut Chto in os obloqui et Sacrilegi sint q sermonem illum in
quo sanctificari debemus, et ad eis non sufficere putant, et horby
eripiunt, et denique inde liquet omnem veritatem ita cognoscen-
dam ita predicandam, ut in ea nos alique sanctificemur, neq
q putare debemus quenq veritatem recti nosse q e in verbo
Dei, ut oportet nosse, nisi in ea sanctificetur, eq omis dna
verbi Dei ad pietatem q ad sanctificacem.

Ut vero ostendat q hoc sit rerum ut sanctificentur in ve- V: 18.
ritate verbi Dei, confirmat hoc ab ipsorum officio, idq com-
parat cum officio suo v. 18. et 19. quem enim ipse missus
erat in mundum, ita et ipsos miserat s. mittebat, q ratione
sit Chr missus in mundum sapiens in superioribus visum fuit, nis-
si fuit ad faciendam Dei voluntatem ut Servus Dei voluntatis, ut
sapiens vocat, atq ita ut Sponsor, Servator et Redemtor, hoc
enim erat Dei voluntas, ut supra docuit, ut seipsum q datus
a patre offeret, q quo illo munere Servi glorificari debe-
bat ea gloria q habuerat ante jacta mundi fundamenta et de-
clarari omnium Ung.

Hinc q ait se discipulos suos misisse ex ipsa ipse
essi enim ndum glorificatus est, erat tn brevi glorificandus q
anticipacem q. ita loqt, q illos miserat in mundum, ut
inter Judaos circumferent nomen Dei et Chti in noe Chti et
tq. Servi Chti, unde Paulus ubiq ipsum se ce Servum Jesu Chti
et Apstm, neq poterat fieri ut Chs exaltatus n haberet regnum,
atq adeo ut n inaugurarent regno illi, et hinc ut n verbum
regni ubiq predicaret ad subitoem Judaorum et Gentium, et
eo fine elegit et misit singulari rave discipulos ut Apstos,

ut

ut p ipsorum sermonem alij in Xtum crederent qqs illiqs se subjicerent ut ē v. 20. fs credere in Xtum n poterant, nisi ē veritati crederent et in veritate sanctificarent; p sanctificationem enim in veritate fiunt obedientes Xto, aquam Ē erat ut ministri Xti essent explar fidei et obedien., atqs adeo ante oes sanctificarentur in veritate, ut alijs poent Qdicare eam veritatem q ē ad sanctificationem cum fructu, unde Paulus ubiqs inculcat in Epis ad Tim: et Tit: ut doctores alijs Qbeant et explm praebates, et ita liquet eam fuisse cur Xts petierit ut impr. in veritate sanctificarent, p quos alios volebat adducere ad fidem.

Sed simul quoqs p. cur addiderit, verbum tuum ē veritas, qa q. Qdicare debebant, debebat ē verbum dei, n debebant log extra illud, nil debebant log q n haberet testimonium in Mose et Prophis et etsi Spm ipsis qmiserat, p ipsos ducturus est in oem veritatem, nil tamen ille ducturus erat, quod non haberet testimonium in Mose et Prophetis.

Iterum p. q p mittit debebant in noe Xti, q. illi alio modo missi fuerent ac ipse Xts, Xts missus erat ut redimeret et emeret sibi pplm, eq est lex et dng, illi ut Servi, ut Qdicarent pplis graam Dni sui, eosqs adducerent ad fidem eq et obedieam, quidem talis comparatio et institutio inter Mosen et Xtum Heb: 3.

N: 19. Et hoc distinctius adhuc explicat N. 19. quado dicit, se pro illis seipsum sanctificare ut illi quoqs sint sanctificati in veritate. Notandum ē ab alijs vocem hanc ἁγιάζειν notare et offerre Levit: 23. &c. ita Ē quado Xts dicit se sanctificare se ipsum p suis, optime illud explicare pt p offerre, attamen Emphasis illi inē, et fieri q se illum offerat sanctum, debebant

enim

Cap: 17.

enim sacrificia sancta ee vide Heb: 9. v. 14. unde Heb. 7. docet
necessitum hoc fuisse in illo Sacerdote ut eet sanctus eee q enim
peccatum debebat tollere; sine peccato ee debebat 1. Joh: 3. et
alias p se ipso ee debuisset offerre Heb: 7.

Sanctificare autem se ipsum debet omnes xristianos pro
ipsis aut loco ipsorum, haec enim e Emphasis illig phraseos,
ut tum plurima alia loca docent, tum ille q e 2. Cor: 5. v. 15.
et ex ipsa naa sacrificii p. ea enim offerebant loco deorum
ad expeanda peccata et reconciliandum deo, q ita fiebat, ut poe-
nam q ferrent peccatoribus debitam, dum mactabant, comburebat
etc. etatq illorum effectus justificaio et sanctificaio peccatorum
quoad carnem.

Hinc addit quoq finem et fructum suae oblaois ut inqt,
sint sanctificati in veritate, loqt E de sanctificaoe in veri-
tate, atq ita n tm de vera opposite ad falsam sz et ad typica
ut paulo ante notavimus, illud tn hic observandum, q sanctifi-
cao q fideles sanctificantur sit effectus illig sanctificaois q Xtus
se sanctificavit; adeo ut Xtus n tm sit exemplar sz eaa quoq san-
ctificaois fidelium, hinc n dicat, ut et ipsi se sanctificent, sz
ut sanctificentur in veritate p Spm nre vi meriti Xti, unde
1. Pet. 1. aspersio sanguinis Jesu Xti et sanctificao Spus conjun-
guntur, ut ellgamus p sanctificaoem Spus nobis aspergi sanguinem
Jesu Xti ad purificaoem a peccatis.

Verum ista sanctificao p sanguinem et Spm Xti e sancti-
ficao in veritate, quidm enim oia vere p Xtum fiunt q typice
fiebant p res terrestres, et cum illic eet n expeao vera sz ty-
pica, in Xto vera, ita quoq Sanctificao p Xtum e vera, q
n consistit in lotioib v aspersioib, ad purificaoem carnis pti-
nentibus, sz in purificaoe cogitaoum, desideriorum, dictorum,

factorumq

factorumq, aut vere sanctis sing. ubi deq sanctus ē, vere gerang imaginem dei, nota & verorum Xtianorum ē, si sanctificati sint, si sanctificati sunt in veritate, si ceniq sanctificati in veritate, q ē in verbo dei, nemo enim ē subditus Xti, nemo membrum eq, nemo particeps gratiæ eq q ē in Xto, nemo Spq S. nisi deum et Xtum amatch, et nisi vis sacrificij Xti conspicua sit in ipsis sanctificatoe, nam dedit seipsum ut purificaret sibi pplm peculij zelotes in opibus, Apli autem debebant ce duces sanctorum Ps. 16. atq adeo in N.T. oibus q. inferebi debebat singulari ratione primum Xto, tum Xtianis Sanctitas domino.

N: 20. Non orat p Apliis tm, sed et q alijs qq ipsorum verbum credentur erant N. 20. et segq. illi q qbus orat vocantur credentes v credituri et quidem in Xtum; eoq p Apliorum sermonem, pende ē an legamus πιστευόντων an πιστεύσαντων, sicut variam lectionem potuit enim Xtus anticipare oratione p credituris, et de alijs loq tq. jam credentibus, q certo credituri erant; qd autem sit credere, qd credere in Xtum, saepissime dictum fuit, notat veram ὁμολογίαν in Eglium de Xto, q ipsum amplectimur et ut Sacerdotem nrum et Mediatorem ac redemptorem et ut regem et dnum, et ut deum in carne manifestatum ad salutem nram promovendam, aut tq. verum deum et perfectam salutis caam, et Xtus ē unicum nra fidei objectum, adeo ut q filium n habet, neq Patrem habeat, et q cum filio communem habeat cum eum Patre qq habeat ut statim videbimus.

Sed medium quo ad fidem in se adducendi sint, indicat Xtus quando dicit, p Sermonem eorum apis Apliorum etc. quo indicat id q ē Rom: 10. v. 14. et segq. fidem oriturum ex auditu verbi Eglii, q praedicaturi erant missi à deo s. Apli, et antea dixit,

eos

Cap: 17.

eos q sanctificandi sunt, sanctificandos ee in veritate verbi
dei, et sane necesse e, ut fides ma resolvat in dei testimoni-
um q solq verax e, cum oes homes sint mendaces Ps: 116. et
fides ad salutem debet ee n tm in Salvatorem deum, sz et fiu-
dari in eq grae, adeoq et verbo illo grae q consilium grae
patefacit, hinc ubiq deq et homes adstringit ad verbum suum
solum ad legem et testimonium Es: 8. et sancti verbum illud
habuerunt p deliciis suis ut consiliarios vide Ps: 19. 119. etc.
et post glorificationem Messiae debebat audiri verbum q magnam
Egliz antium turmam Ps: 78. exire ex Sione ad Gentes qqp
Es: 2. debebat enim Messias ee aqp lux Gentium ac Judaeorum
Es: 42. et 49. et. quamobrem Ps: 19. Sol dicitur fuit ut illud ex-
plicat Apls Rom: 10. v. 18. in omem terram exibunt sonum
eorum quos deq se. missurq erat et ad oes fines verba illorum
hinc qqp solum verbum Xti verbum Eglij ppter ubiq bq. potia
dei ad salutem Rom: 1. v. 16. et q clarissime hinc patebit, quo-
nam verbum in Eccleia N. T. debeat ee canon fidei et vitae
Apstorum ipse, quo simul indicat et ad fidem in Xtm, atq adeo
et ad pietatem et denique ad salutem sufficere, ut nullo alio
opq sit et Xto Apstisq apte obloqnt, q et anathema annuncia-
runt aliud Eglium Galatiae, si q sint, ut st q aliud verbum ad
fidem necessarium ee statuant; ipsa vero rao e ut unum sint, et eq
finis ut mundq credat Xtm à Patre missum etc. petiit primo Uni-
tatem credentium, tum modum unitatis et eam indicat; Unitas
illa q unum st credentes, consistit in unitate sensq, fidei, sermo-
nis et opum, unum st q idem de eisdem rebq, impr. vero de deo et
Xto sentiunt et judicant, q eodem modo erga Deum et Xtm affecti
st, q idem qqp loquunt ad gloriam Patris et filij, denique q in ea,

dem

dem veritate sanctificati vita qq; et fructus et moribus eam eodem modo exprimunt, et multa st admonitiones ad unitatem talem, imprimis in Epla ad Corinthios, et varia rationes st alligandi unitatis q recenseuntur Eph: 4. v. 2. et seqq. ubi enim ut legitur illic Apls, unum e corpus, unus Spus, una spes vocationis, unus Dns, una fides unum baptisma, unus Deus et Pater omnium, ita requirit, ut q hoc agnoscant, illi qq studeant servare unitatem Spus per vinculum pacis ut e ibidem.

Et modum et eandem alligandi unitatis inducit Jhs, ut Pater in filio, filius in Patre, ita qq et illi debent ee unum in patre et filio, quo pater et filius quoad naturam dicuntur unum sint, aliquotiies supra diximus ad cap: 10 et 14. etc. una e utriusq essentia eadem Deitas, eadem potentia, aequalis Majestas, aequalis potestas, n enim aut opus filii extra Patrem aut Pater extra filium, verum n opus e ut hic cogitemus tm v Quique de unitate quoad naturam, vi, deri magis cum ratione convenire, ut Pater et filius hic considerentur secum Oeconomiam et opus gratiae, eg tm fundamentum e in natura, pater e in filio, dum eg voluntas manifestatur in filio, et filius facit voluntatem patris, filius e in patre q nil facit nisi ex voluntate patris, atq adeo summus e Pater et filius consensus quoad opus redemptionis, et ora et q filius opus tulit st, ut Pater quoq illa opera fecerit, hinc imago q. visibilis Patris fuit filius ut e Col: 1. adeo ut q Jhm viderent, Patrem viderent ut videmus cap: 14, et cum ita idem voluerint et noluerint pater et filius, et q egit filius ex patre egerit, et ora qq locutus fuerit פה לע secum definitum modum a Patre Ps: 2. hinc unum fuerunt, et hac unitas fuit ratio, cur fideles qq unum sint in patre et filio, et qui filium habet patrem habeat et vicissim, q in Patrem credunt

in

Cap: 17.

in filium qui credant ut e cap: 14. q. p filium redemti et patri reconciliati sint, et q fruantur merito filij, et fruantur patris favore, unde 1. Joh: 5. unitas testium in coelo conjungit cum unitate testium in terra v. 7. et 8. et ut unum sint fideles in patre et filio, ita quoq unum inter se sint oportet filij unigi patris, subditi unigi Dni, membra unigi capitis, haeredes eiusdem salutis et gloriae.

Non vult tm autem ut tm et Apli et q p ipsorum vivam praedicationem credituri erant, sint tm unum, sed ut mundus qui credat filium a patre missum, eo ipse modo quo id jam Apli crediderant ut videmus ad v. 8. et cap: 16. v. 27. et 30. ipse q Pater ipsum miserat ut Salvatorem redemptorem, Mediatorem, et uno verbo ut Xtum totius et tamdiu promissum et expectatum, hoc enim est obtm fidei, huic v. 3. cognoscere Deum et quem misit ille Jesum Xtm vitae et vita ata et compendium omis dra et ita norma omis veritatis est Jesum Xtm in carne venisse 1. Joh: 4. 2. quo reliqua omia de Xti psona, officijs, merito, beneficijs, gloria denique reliqua pnt et debent, hoc credere est testimonium dei de filio reipse p veram ἀποστροφὴν in Evangelio Xtm amplecti et ut Sacerdotem et ut Drum unicum et ad gloriam Patris id confiteri Phil: 2. Mundus q quo hoc credere debebat uti 1. Tim: 3. v. 16. dicit Xtus credtus est in mundo, supra enim aliquoties vidimus, mundum hoc est non tm Judaos sed et Gentes voluisse Deum pervenire ad cognitionem veritatis et Xti, ita enim amavit mundum, ut filium suum unigenitum dederit, ut q credit in ipsum non pereat sed habeat vitam aam, omes enim familiae terrae in semine Abrahami Xto benedictiones dei participes fieri debebant, hoc est, non tm Judaei sed et Gentes Gal: 3. 4. sed mundus credere debebat p unita

tem

tem fidelium in Deo et Xto x medium conversorum esse debebat, si idem de Xto et sentirent et loquerentur in tm Apli, fs et credituri per eorum sermonem, per hos enim Eglium propagari debebat ex Gentes, ita ut unus fidelis ut ita loquar ex alio per ipsig tum dtm tum explm nasceat, unde Xtus Matt: 5. eis mandavit, ut lux ipsorum luceat coram hoibus, ut viderent ipsorum bona opa et glorificent patrem in coelis, et in hoc fides unitatis patris et filij semen q. esse debebat fidei illus mundi, qua Xtus a Patre missus sit, neqs enim hoc vere qs credat nisi credat Patrem et filium esse unum.

V: 22. Et eo fine se illos gloria sua participes fecisse dicit v. 22 et 23. hic primo docet se accepisse gloriam a Patre, se eam dedisse suis, et idem ut sint unum, et denique ut mundus cognoscat q. Pater filium miserit et in ipso mundum amaverit; gloria Xti q sit, aliquoties supra dictum fuit, et gloria partim dupla, tis, q cum Patre communem habet, partim officij ut ita loquar s. Xti ut Mediatoris et Redemtoris, et si hae separari in debeant cum unum sit fundamentum alterius, nisi deus fuisset Xtus et in forma dei, in potuisset ut deus in carne manifestari ac pagendum opus Redemtoris, nec eo pacto ut deus Salvator glorificari, quod autem dicat, patrem sibi dedisse gloriam, illgit Patrem sibi in tm eam destinasse, fs re ipsa qq nunc futurum brevi ut glorificet ea gloria q habuerat ante jacta mundi fundamenta ut videmus, ita ut ex toto contextu ple pateat, hic agi de glorificatione Xti q glorificatus fuit post factum opus Redemtoris.

Cum gloriam dicat se suis dedisse x se eos eq participes fecisse, q ratione autem hoc illgnum sit, ex re ipsa illgi debet, fideles sane in qnt fieri deus nec Mediator, fs ea gloria illis data,

quod

Cap: 17.

quod illis revelat, ut eam agnoscant, et ut vi illius gloriae ipsi quoq; glorificentur in Xto et cum Xto, in incommode forte explicare pmg id ex N. 2. hg. cap: ubi Xtus dicit; dedisti illi potestatem omis carnis, hoc est gloria Xto data, ut quos dedisti illis, det vitam aeam, hoc est gloria data fidelibus, gloria Xti est gloria eiusdem patris, gloria fidelium gloria membrorum, q ex capite accipiunt vita q. eandem ut Apls docet Eph: 4: N. 15 et 16. etc. et hinc ubiq; docet, nos Xto capiti assimilari debere, ut ape cum ipso et patiamur et regnemus, ut revera glorificentur fideles, quod Xtus in ipsis glorificat, hoc est in ipsis ostendat se gloriosum et admirabilem ad ipsorum salutem.

Et hinc addit Xtus omnem hanc ee gloriam communem, et se velle illos unum ee, sicuti ipse cum Patre unum est, Pater in Xto, Xtus in suis, ut sint ita consummati in unum, ex prioribus qd hoc sit fle illgi pt, ape gloria filij ipsis communicari debebat, ut ea cognita cognoscerent unitatem Patris et filij; agnoscerent Patrem ee in filio, filium in Patre, in filium crederent, et in illo haberent communem cum Patre, et ocs p eandem fidem, p eundem Spm in Xto haberent aditum et accessum ad eundem patrem Eph: 2. eandemq; fidem, et pfiterent verbis et testarent factis, et ita unitas eo pfectior est, quo maius est dissensio, et in sententijs et in sermonibus et in moribus, pmissum est tandem altissimis dicibus deum fore unum et noen ejus unum in tota terra Zach: 14. quod tota terra ape impleberit cognitione domini et oia regna erunt dei et Xti ipsius, maxime vero consummabunt fideles in unum, quod erunt ubi Xtus est, ut videant gloriam ipsius et deus erit oia in oibus

Et quo magis ita unitas fidelium mundo innotescit, eo majora argta habet mundus credendi in Xtum, ut tum quoq;

credat

credat in Xtum, et credens obtinat, q. ubi deo Xtum amavit, ita mundum amaverit; quo deo amaverit mundum, dictum ad cap: 3. v. 16. amavit mundum ut Xtum, qa amando Xtum, eumqs volens glorificare ut redemptorem mundi et amavit mundum p ipsum redimendum, neqs enim Xtus potuisset laudari et celebrari ut salus Judaorum et Gentium, nisi in ipso Judaeis et Gentibus salus obtigisset quoqs, Et ille amor dei erga mundum tum ipse ope innotescit, quo in mundo inter Gentes et audah verbum salutis, quod caeli noem dei et Xti et dra Xtiana p unitatem fidelium in fide et charitate q. obsignah, et Gentes aliorum tum dra tum explo ad Xti cognitionem et amorem ducunt et movent.

Uti vero unitatem illam petiit, ita qqs nunc ostendit, qs sit finis fidei et ubi omnium beneficiorum visqs gratiae consummatio exhibenda sit, quo postulat ut sint dati sibi secum et videant gloriam suam; is à quo id postulat Pater est, ijd qbus, dati à Patre, eo qs ut sint ubi ipse futurus erat, ut videant gloriam suam etc. denique mox, volo inqt; Pater qs sit, et cur ita vocat prima psona aliquoties diximus, compellatio illa hic apposita est ad rem, qa hic postulat id, qd haereditate vi testamenti paterni accipere debebant, haereditas enim fidelium in coelo asservat ut Petrus loqt, danda ultimo tpre, et noem hoc est plenum gratiae ac fiducia, ut alias visum.

Ti qd qbus id postulat, st dati à Patre, tum p electionem et pactum filij cum Patre, tum p efficacem vocationem ut supra dictum fuit.

Id qd petiit in uno modo describit, primo ut sint cum Xto, tum ut videant gloriam eius, ante v. 15. dixerat, se

nolle

Cap: 17.

nolle discipulos suos tolli ex mundo, sed conservari in mundo, dum
ipse ejebat ex mundo, atq; ita volebat eos ad Eps secum ee,
etsi enim pastor ille Eps sit cum suis, et cum ambulant per
umbram vallis mortis Ps: 23. et ubi duo aut tres in nomine
Xti congregati sunt, illic se cum illis futurum ee promisit
Matth: 18. imo in suis vivat semper Gal: 2. attamen abe certo
modo, quido quoad humanitatem in coelis e, ipsi vero in ter-
ra, hic et quod nunc petit ut ubi sint ubi ipse futurus erat,
p.d. petit, ut tandem postq deo servierint sedm consilium
ipsius assumant in gloriam coelestem. nam hoc saepius ante di-
xerat Xtus se ad coelum ad patrem abiturum unde venerat et
suis locum paraturum ac viam debuit enim deus qui descenderat
iterum ascendere supra omnes coelos et majestatem suam ponere
supra coelos et facta purificasse peccatorum p seipsum confidere
ad dextram majestatis in coelis: Coelum quip ubique praes tq.
loco gloriae a revelanda e in filijs dei, hinc et nostra conver-
satio eorum dr ee in coelis Phil: 3. et jubent quere q supra st ubi
Xtus e Col: 3. et eam ob eam Paulus jucundabat sibi melius
ee dissolvi et ee cum Xto in coelis ape Phil: 1. in coelis
enim ut antea diximus ex Petro incorruptibilis illa et
immarcessibilis haereditas q filijs dei debet altemo tpore,
ades ut quem habitant in tabernaculo domus terrestris, in exi-
lio q. et peregrinatione sunt in patria demum et domo patris
quido in coelum assumunt 2. Cor: 5. meritis et Xti petebat
assumtionem suorum in coelos, quemqdem illos sanguine suo
viam ad coelum inaugurabat et tq. porrum Caeremonia erat, quido
ut Pontifex in coelum erat ingressus Heb: 4: 6: et 10. q. ad-
umbrabat p ingressum Summi Sacerdotis in S.S. cum nomine omnium
tribuum Israel, quos repraesentabat. Verum

Verum ut simul innueret illos in tm secum futuros, ps et sua vi suoq; merito in coelum introducendos esse, addit finem ad quem et opus ad quod assumendi erant, ut viderent ape gloriam Xti à Patre ipsi datam ex amore ante fundatem mundi, antea petierat glorificari ea gloria q habuerat ante jacta mundi fundamenta. 1. 5. ita glorificari in poterat nisi p gloriae illius notificatem cognitem, agnitem, aestimatem et celebratem inter Judaeos et Gentes, et fit q in terris eo quo illic diximus modo, ps plene gloriam Xti in cognoscimus nisi in coelis ubi cognoscemus quemadm cogniti sumus, cum hic ex parte tm cognoscamus 1. Cor: 13. 1. Joh: 3. illic cognoscetur plenè quatenus fieri pt à creata et q deus et redemptor, quo ors effectus gratiae et redemptionis p Xtum consummatissimi et perfectissimi suam accipient, atq; ita ipso ope illius q amabilis et laudabilis sit Xtus, ut illi redempti p ipsum tribuant ors divitias potentiam, honorem sapientiam etc. ut videre è Apoc: 4. et 5. et in ea gloria Xtus ostendit ea gloriam suorum, eam enim ita cognoscendo p experientiam ipsi glorificantur.

Sed gloriam illam dicit sibi à Patre datam et quem ex amore erga se ante fundatem mundi, quo Pater filio det gloriam supra abunde dictum, secm Oeconomiam ape q Pater ut Judex et deus glorificat filium pacto ope q illi dederat pagendum, et rem illam explicat Apls Phil: 2. ps quo amaverit filium ante fundatem mundi ex ys q der amore Patris erga filium alias dicta st, qa enim st quoad vytaten n pt n perfectiss et inr illos amor, ps ille et demonstrari debuit p opa, et ita secm Oeconomiam pater dicit amare filium quo quit gloriam filii, et

vult

Cap: 17.

vult ut ipse habeat gloriam Salvatoris, q̃ ē gloria Dei Pter quem n̄ ē Salvator, ē id factum ex consilio pacis inr Patrem ē filium ante fundacōem mundi, ē demonstrat ālis amor p̄ glorificacōem filij post eg exaltacōem ut antea visum.

Hoc autem ita petit ut discat se id velle fe. ex pbate ē suo jure, supra enim deperat v. 2. sibi datam ē omē pbatem carnis, ē sibi datis daret vitam dam, q pbas nūlch meritis ipsis, hinc vi mirati ē ex pacto pt jure petere, ē q sibi ē suis debeh, ē nisi efficax ē illis petitis ē fīr exaudīh ut supra diximus, mobrem Xtus monet ipsum postq se ipsum obtulit, pse in ppetuum servare eos q q ipsum accedant ad deum, qa fīr vivit ut impellet q ijs Heb: 7. v. 25 ē seqq. ē hoc ē fundamentum eis consolacōis, q habemus talem advocatum apud Patrem, J. Xtm justum nre J. justificatum post Gsbitam obedīam q facta sit ppitiatio q peccatis nris 1. Joh: 2. v. 1. 2. Qtenus eo ipse mavult Xtus suam ē Patris sui voluntatem ē eandem, appe eum q unum sit ut antea deperat.

Postq ita q suis oraverat, differimus nunc exhaudit inr suos ē mundum v. 25. ē 26. eodem modo compellat deum ut Patrem p̄ senial ut justum quod Patrem vocat respicit nre ad se, ē suos, quod justum, singulari raōe ad mundum, vocat autem deg justq, qa fīr egit q justum, ⁊ q juri convenit, J. legis Gsiebat, J. secū legis judicat, J. denique judicium illud exegit, ē n̄ pt n̄ ē justq, qa nulla in ē pt se ipsum abnegare, nullas leges nisi sanctas ferre, nq aliter judicare q secū veritatem, ē vero hic singulari raōe in deo quoq considerari debeblat, quam ppter deo ē in q ē circa q justia eg conspicua erit p verū judicium defuncto inr mundū ē Xtm, eosq q Xti sunt.

Man,

Jv: 25.

Mundus qlis sit primo indicat xtus, ajse q deum n cognoscant, qd sit cognoscere deum, ut alias ita ad hs cap: xv. 3. dicimus. Tota religio vocatur cognitio dei, se. qa ex vera dei cognitione oritur rationalis ejus cultus, et nemo deum recte ut oportet cognoscere pt, qui amat quoq deum, abstinet, colit ac venerat, quo itaq de mundo hoc e de hoibus mundanis ut supra visum negatur cognitio dei, seatq vera cognitio, q deus cognoscitur talis qlis e, et qlem se n tm in operibus naturae, sd impr. in verbo et operibus gratiae praebescit, et negatur et impr. vera dei agnitio, quo cognoscentes deum, deum n ut oportet colunt et glorificant Rom: i. sd diversis factisq abnegant, sed enim stoici tum aliqd negant, quo n e talis qlis et debebat, quoniam apud deum res ultimam talis, qles st, et judicium dei e secundum veritatem, hinc stulti vocantur in Scra et insipientes et brutis q n habent veram sapiam, q cognito vero fine, summo bono s. deo et ejus cognitione dirigant ses actiones ad beatam dei cognitionem, secundum dei voluntatem, eo sensu q mundus qqs n cognoscit deum, qa q mundum amat et mundi amicus e, in illo n e amor dei, ille n e amicus, ejus deus Jac: 4. 1. Joh: 2. q autem n amat deum, n cognoscit deum 1. Joh: 4. qa ut e ibid: deus charitas e, hoc e, bonus, benevolus ac beneficus, atq adeo amore sui dignus, et q mundus de deo cognoscit, id se operibus abnegat.

Mundo q se et suos opponit, de se dicit, q cognoverit deum, q deus cognoscat patrem xtus, cum unum sit cum patre q se patet, sd et q hos cognoscebat deum et agnoscebat, quippe unctus Spu S. atq adeo Sanctus, Sanctus autem et n poterat, nisi deum cognoscendo et amando et sine n poterat patri se obediens, in hostia boni odoris, qa n pt deo creata rationalis grata et, in q n sit imago et similitudo dei, et impr. requirebat illud in eo q q alijs offerri debebat in hostiam

boni

Cap: 15.

boni doris, hinc dicit Heb. 7. v. 26. talis nos decebat Pontifex etc. et adhuc quod erat magnus ille propheta quinque, debebat nosse deum et voluntatem ejus.

De suis affirmat, quod cognoverint et agnoverint quod Xtus sit à Patre missus, et ita Xtum et simul Patrem, nam se illis jam manifestum fecisse dicat; cognoscere quod Xtus à Patre sit missus, idem ac illud credere, de quo jam antea locuti fuimus, ut n sit opus illud repetere, et ut visum supra v. 3. cognoscere J. Xtum quem Pater misit, fs n poterat cognosci Xtus, nisi cognosceret et quem misit illum, hinc duo illa conjungebat Xtus v. 3. et etiam ob eam hic quod dicit, se illis nomen dei manifestum fecisse, quod et sit, videtur ad v. 6. nomen dei comprehendunt ea, quæ de Deo ad gloriam ejus à peccatore cognosci possunt et debent et ita in Xto patefacta sit, in quo deus voluit fieri deus peccatoris, et in quo omnes dei perfectiones et virtutes sunt amabiles.

Verum addit se notificaturum porro nomen Christianorum ipse Eglis post effusionem Spus S. quem jam antea Xtus dixerat v. 2. se patrem porro glorificaturum, quod illic visum potest, debebat enim nomen dei suum praesumem magnificum ea in tota terra Ps: 8. quod factum est in exitio regni Xti in terris, et fiet amplius, quando in fine nomen dei eius erit magnificum in tota terra, ut est ibid: quando deus erit unus, et nomen ejus unum in tota terra Zach: 14. quo fiet, quo fructus veri ad futurum sit, addit, ut ipse amor quo amaverat ipsum Patrem, in eis sit, et ipse in eis, quod et sit ex antecedd: satis p. ubi dixerat Patrem dedisse Xto amare ubi Xtum amaverat, amoris illius indicium erat, notificatio nominis dei, nam quod illud ut dixerunt, eiusdem fecit deum amare electos in Xto, nomen enim illud docet, deum multum esse gratia et veritate, remittere peccata, condonare iniquitates

tates ut videre è Exod: 34. v. 6. qbus & illud nomen innotescit ita ut nomen illud in veritate agnoscant & nominant, illi in quit in Deum vi nos illig amare, & ita sentire amorem Dei simul cum noe illo in cor suam effusum, & inde cognoscere q Deus ipsos prior amaverit 1. Joh: 4. & ea ratione amor Dei in fidelibus è effectus notificatus & agnitionis hujus nominis.

Sed notandum è Christum dicere illum amorem quo se amaverat Pater in ipsis esse debere, sc. qa antea docuerat, q gloriam q Pater sibi dederit, suis dederit v. 22. dum Christum amavit Pater, qui dedit eq gloriam, atq adeo voluit eum glorificare, glorificavit illum, quatenus populum electum sibi subjecit, ut illum confiterentur Deum, subjecit autem populum illum, quatenus amorem suum in cor ipsorum effudit.

Hinc addit Ego in ipsis, Christus p.d. n è in suis, nisi qt. in illis operat, & qt. fructus meriti eq in ys cernunt, ita ut conjunctio Christi & fidelium sit, ut ita loquar, relativa, fideles enim in ipso ea dicunt ubiq, quatenus in illum credunt & illi q fidem adhaerent, ita ut fiant unus Spus cum ipso 1. Cor: 7. Christus vicissim è in suis, quatenus illos amat, illis benefacit, in illis demonstrat vim mortis & resurrectionis suae q Spus suum, illos illuminat, docet, ducit, quidem duo illa conjungunt Gal: 2. v. 21. vivat in me Christus, & q vivo, vivo q fidem filij Dei, alias conjunctio illa nobis ponit ut conjunctio capitis & membrorum, dum sc. caput membris vitae, Spus atq ita vitam eam communicat, q ratione Apostolus dicit Gal: 4. Christum in suis accipe formam, quatenus ipse illi Christo fiunt similes, Christum enitantur quatenus in illis è Spus Christi, ut q cogitant, desiderant, loquantur & faciunt, sint Christo dignum, & opus Spus Christi in ipsis, ea q ratione dum fiunt unum cum Christo, caro Christi è ipsorum caro, atq adeo hoc maxime facit ad

ipsorum

ipsorum consolacem, atq inde ed fecit, q Xto debeant assimilari in gloria, ed illic ea ubi ipse e, ed videre gloriam ipsig, ejusq participes esse.

Cap: XVIII.

Postq hac Xtus docuit ed fecit ministerij sui in terris tpre recensuerat Eclista, q gradiah nunc ad ultimum vitae actum, cg eae in mundum venerat, docens q eadem Xtus post varium ejusmen variasq injurias tandem cruci sit affixus ed facta q nobis hostia.

Capitul hoc decimum octavum tribus partibus constat

1. continet ea q in horto facta.
2. ea q coram judicio Ecclesiastico ad ita loqr facta à v. 13 usq ad 28.
3. ea q coram judicio politico ed gentili facta à v. 28. ad finem.

1. Quod ea attinet q in horto facta st, illic occurrit
   a. ipse locus eqq situs v. 1.
   b. descriptio eorum q illic erant, Xtus cpe ed discipuli ibid:
   c. Judae Proditoris notia q habuit de eo loco ibid:
   d. Caa illius notae petita à consuetudine Xti etc. v. 2.
   e. Hostilis Judae ed militum, aliorumq introitus ed armatura v. 3.
   f. Xti ad illos oratio v. 4.
   g. illorum responsio, q finem adventus indicant
   h. Spontanea ed interrata Xti confessio, q ipse sit ille quem quarunt v. 5

i. mira